

Bijlage 2

1

Directoraat-generaal Agro

Behandeld door

10.2.e

T 070 10.2.e

10.2.e @minInv.nl

Datum

10-jul-2019

Kenmerk

DGA / 19176330

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Stuurgroep duurzame gewasbescherming
Voorzitter	10.2.e
Vergaderdatum en -tijd	8 mei 2018, 14.30 uur - 16.00 uur
Locatie	Ministerie van LNV, Den Haag, Bezuidenhoutseweg 73, Vergaderzaal 12
Aanwezig	10.2.e (Agrodis); 10.2.e 10.2.e (Artemis); 10.2.e (Cumela); 10.2.e (LTO Nederland); 10.2.e (Natuur en Milieu); 10.2.e (Nefyto); 10.2.e (Plantum); 10.2.e (Unie van Waterschappen); 10.2.e (Fedecom); 10.2.e (Ctgb).
Afwezig met kennisgeving	10.2.e (Ministerie van Infrastructuur); 10.2.e (NVWA); 10.2.e (Plantum); 10.2.e (VEWIN)

Vergaderpunten

1. Opening
De voorzitter heet allen welkom. Hij geeft aan wat de stand van zaken is bij het Uitvoeringsprogramma voor de Toekomstvisie Gewasbescherming 2030. Er zijn verkennende gesprekken gevoerd met alle partijen over het plan van aanpak voor het Uitvoeringsprogramma. Het blijkt dat er draagvlak is voor een aanpak met kleine werkgroepen die een duidelijke opdracht krijgen. De werkgroepen kunnen waar nodig informanten betrekken. Het is de bedoeling dat het Uitvoeringsprogramma in september 2019 gereed is. Dat is een forse uitdaging waar we gezamenlijk voor staan.
2. Mededelingen
Er zijn geen mededelingen.
3. Plan van aanpak Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming
De volgende opmerkingen zijn gemaakt naar aanleiding van het concept van het Plan van aanpak Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Gewasbescherming:

- Naast tijdig opleveren van het programma zijn ook zorgvuldigheid en draagvlak belangrijk. Voorgesteld wordt om niet alleen met een 90% versie naar de achterban terug te koppelen, maar al eerder in het ontwikkelproces. In de planning zal daarom een extra stap - bijvoorbeeld eind juli- voor de terugkoppeling naar de achterban worden opgenomen.
- Om samenhang in het Uitvoeringsprogramma te krijgen is een verbinding tussen de werkgroepen belangrijk. De kerngroep heeft daarbij een belangrijk rol en zal dit punt ook meenemen in de opdracht naar de werkgroepen.
- De Toekomstvisie beoogt een paradigmaverandering, die daadwerkelijk moet gebeuren. Dat vraagt niet alleen capaciteit in uren, maar ook in de inzet van mensen die vrij in oplossingen kunnen denken.
- Het behoud van het economisch perspectief is de drager voor een daadwerkelijke paradigma verandering. We moeten op zoek naar een nieuw perspectief en nieuwe verdienmodellen.
- In de benodigde transitie kunnen onverwachte problemen ontstaan, die je met urgentie moet oplossen. Daarvoor wordt een aparte werkgroep Actuele vraagstukken voorgesteld om de problemen van 'nu en morgen' zakelijk, feitelijk en effectgericht op te pakken. De stuurgroep stemt hiermee in.
- Er is lef nodig om in de maatschappelijke discussie om de 'rug recht te houden' in het geval dat de framing onjuist is op grond van de wetenschappelijk gegevens.
- De opdracht aan de werkgroepen moet scherp zijn in de tijd (i.v.m tijdsdruk) en de prioritering van activiteiten bevatten.
- De governance is niet duidelijk, vooral voor de beoogde werkgroep strategie. Het overkoepelend projectmanagement moet duidelijk blijken uit het plan van Aanpak.

Afspraken:

- LNV werkt het Plan van Aanpak verder uit aan de hand van de gemaakte opmerkingen. De betrokken organisaties zorgen dat medewerkers voldoende gelegenheid hebben om mee te werken in de werkgroepen.
- Namen van deelnemers in de werkgroepen worden doorgegeven aan 10.2.e .
- De achterban tijdig raadplegen is nodig. LNV neemt in de planning nog een tweede terugkoppel moment op.
- LNV neemt in het Plan van Aanpak de een werkgroep Actuele vraagstukken op. Deelnemers zijn: LTO Nederland , Nefyto, LNV-PAV, NVWA, Ctgb en per geval kan worden gezien of andere partijen moeten worden betrokken.
- LNV verduidelijkt in het Plan van Aanpak de opdracht voor de werkgroep strategie.

- LNV verduidelijkt het overkoepelend projectmanagement in het Plan van Aanpak.
 - De kerngroep maakt een duidelijke opdracht en format voor de werkgroepen.
4. Rondvraag
Wordt geen gebruik van gemaakt.
 5. Vaststellen datum volgende vergadering
De volgende data voor de stuurgroep worden vanuit LNV met een datumprikker gepland.
 6. Sluiting
De voorzitter dankt in voor zijn constructieve inbreng in deze bijeenkomst.

verslag

Omschrijving	Tweede Stuurgroep Toekomstvisie Gewasbescherming
Voorzitter	10.2.e (LNV)
Vergaderdatum en -tijd	24 juli 2019, 14.00 uur - 15.30 uur
Locatie	Ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
Aanwezig	10.2.e (Agrodis), 10.2.e (Cumela), 10.2.e (LTO Nederland), 10.2.e (Natuur en Milieu) 10.2.e (Nefyto), 10.2.e (VEWIN), 10.2.e (Plantum), 10.2.e (Unie van Waterschappen), 10.2.e (FEDECOM), 10.2.e (Ctgb) 10.2.e (LNV), 10.2.e (LNV), 10.2.e (Artemis)
Afwezig	

Vergaderpunten

1. Opening

Voorzitter opent de vergadering met een hartelijk welkom en spreek haar waardering uit dat er in de vakantieperiode zoveel aanwezig zijn. Er wordt stil gestaan bij de email van glastuinbouw Nederland (zie bijlage). De stuurgroep concludeert dat de documenten mooie punten bevatten die zeker meegenomen kunnen worden door de werkgroepen. Verdere coördinatie en communicatie met betrekking tot de glastuinbouw loopt via LTO Nederland. Er zijn verder geen aanvullingen op de agenda.

2. Notulen vorige vergadering d.d. 8 mei

Geen opmerkingen

3. Mededelingen

De voorzitter meldt dat er eind oktober een Algemeen Overleg in de Tweede Kamer zal plaatsvinden. Dit is een belangrijk moment voor het uitvoeringsprogramma aangezien dit punt zeker geagendeerd zal staan. De datum geeft ook urgentie aan het huidige proces en planning, omdat de Kamer voor het AO geïnformeerd wil worden over het uitvoeringsprogramma. Om het initiatief en de regie in handen te houden is het belangrijk om hier naar toe te werken.

LTO Nederland benadrukt dat er in het uitvoeringsprogramma ook op de korte termijn perspectief moet bieden. Glastuinbouw geeft hierover een duidelijk signaal

af, maar het geldt voor alle sectoren. Ondernemers moeten perspectief geboden worden. Grote stappen moeten behapbaar worden gemaakt. Ondernemers zien hoe snel het pakket aan middelen kleiner wordt. Opdracht aan ons allen is om een zo stevig mogelijk uitvoeringsprogramma neer te zetten voor het behalen van de strategische doelen, maar ook voor de kortere termijn. Draagvlak blijft hierbij van belang. Een voorbeeld is bijvoorbeeld de kas als circulair ecosysteem en dit idee moet worden meegenomen.

19192238

Plantum deelt mee dat het verdienmodel ook een belangrijk aandachtspunt blijft in het proces.

Nefyto brengt in dat gewasbescherming slechts één van de uitdagingen is waar ondernemers mee te maken krijgen, naast bijvoorbeeld de ontwikkelingen op gebied van energie, plastic en arbeidstekorten. We zijn slechts een stukje van de gehele puzzel. De partijen die betrokken zijn bij dit proces zijn gezamenlijk 'dapper' bezig, maar er moet nog veel gebeuren. Hierbij moet ook de (praktijk)kennis benut worden en is er een goede terugkoppeling naar de praktijk nodig voor draagvlak.

4. Stand van zaken

Toelichting LNV. Op 20 mei en 5 juni zijn er twee bijeenkomsten geweest met de kerngroep en de voorzitters en/of secretarissen van de werkgroepen waarbij het proces is besproken. Als uitkomst van deze bijeenkomsten heeft de kerngroep bij de werkgroepen een opdracht neergelegd om de strategische doelen van de toekomstvisie om te zetten naar operationele doelen en de daarbij behorende acties. Het beoogde format voor het uitvoeringsprogramma is overeenkomstig met het pakket aan maatregelen open teelten en de werkgroepopdracht moet hier stapsgewijs toe leiden. Op 1 juli jl. heeft er een dagbijeenkomst plaatsgevonden waarbij de werkgroepen die vallen onder de strategische doelen 'naar weerbare teeltsystemen' en 'land- en tuinbouw verbinden met natuur' samen kwamen. De dag stond in het teken van kennisdeling tussen de werkgroepen. Inmiddels zijn alle werkgroepen compleet.

De stuurgroep geeft aan dat de eerste ring beter door de kerngroep geïnformeerd moet worden. Verder geven de partijen aan dat er zorgen zijn rondom de planning. De stuurgroep stelt vast dat de stuurgroep van 28 augustus nadrukkelijk het moment is om te beoordelen wat er uit de werkgroepen naar voren komt. Het gesprek moet dan gevoerd worden om gezamenlijk voorwaarts te blijven gaan.

5. Tussenevaluatie GGDO

Toelichting LNV. De voorzitter geeft aan dat de uitkomsten van de tussenevaluatie beslag moeten krijgen in het uitvoeringsprogramma. De tussenevaluatie benadrukt ook vooral het belang van het huidige traject. Enkele partijen geven aan de voorkeur te hebben om als stuurgroep nader in te gaan op de uitkomsten van de tussenevaluatie en een onderverdeling te maken welke punten wel en niet meegenomen moeten worden. Sommige conclusies die eraan worden verbonden worden als onjuist ervaren. De voorzitter geeft aan dat iedereen inderdaad een mening heeft over de tussenevaluatie. De uitkomsten kunnen echter niet genegeerd worden. De werkgroepen kunnen de uitkomsten gebruiken als input voor het opstellen van acties. Het uitgangspunt van het uitvoeringsprogramma is de visie en niet de tussenevaluatie. De punten uit de evaluatie moeten meegenomen worden, maar de ambities van de visie zullen veel punten overstijgen. Hoe meer punten er in het uitvoeringsprogramma worden meegenomen, hoe minder losse eindjes er over blijven.

6. Raamwerk voor het uitvoeringsprogramma

Toelichting LNV. Het raamwerk dat als voorbeeld is opgesteld voor de stuurgroep wordt door de stuurgroep aangenomen als beoogd format voor het uitvoeringsprogramma (zie bijlage). De werkgroepen wordt verzocht het format te gebruiken en het resultaat zal 28 augustus voorliggen in de volgende stuurgroep. De stuurgroep roept de kerngroep op het proces voldoende te bewaken en ook om de economische haalbaarheid van het geheel goed te wegen.

19192238

7. Werkgroep actuele vraagstukken

Toelichting Nefyto. In de werkgroep moeten er keuzes gemaakt worden tussen knelpunten. Er is een format gemaakt om te selecteren welke knelpunten aangepakt worden. Format geeft ook aan waar de oplossing gevonden moet worden op korte, middellange en lange termijn. Er blijft een korte termijn oplossing wenselijk. De vraag is of er een korte termijn instrument te bedenken is dat de juridische toets doorstaat? Deze zorg wordt gedeeld door LNV en het Ctgb, maar wetgeving kan niet zomaar aangepast worden. De werkgroep actuele vraagstukken wordt gevraagd beter te definiëren welke experimenteerruimte nodig is om met alternatieven te werken in lijn van de visie. Pilots conform een mogelijke oplossing kunnen aantonen of deze oplossingen duurzaam zijn. De stuurgroep besluit dat de werkgroep verder kan gaan met het proces zoals dit nu is geformuleerd.

8. Voorstel planning

Voorzitter concludeert dat er in de vergadering al veel gezegd is over de planning. Alle betrokken partijen hebben hun zorgen geuit, maar er wordt vastgehouden aan de huidige planning. De stuurgroep besluit hierbij wel om de 'bijeenkomst met mensen uit de praktijk' te verplaatsen naar een moment in september. Na de stuurgroep van 28 augustus (zie bijlage). Deze bijeenkomst zal dienen om de ideeën van de werkgroepen technisch, economisch en juridisch te toetsen aan de praktijk. De stuurgroep wil de werkgroepen aanmoedigen om de praktijk/experts zoveel mogelijk bij hun werkzaamheden te betrekken gedurende het proces. De stuurgroep verzoekt de kerngroep om de 'eerste ring' beter te informeren en mee te nemen in het proces. De stuurgroep benadrukt dat het proces maar een keer goed gedaan kan worden. Communicatie speelt hierbij een belangrijke rol.

9. Datum volgende vergadering

Volgende vergadering vind plaats op 28 augustus 15:30 – 17:00 op het Ministerie van LNV.

10. Sluiting

Directoraat-generaal Agro

Behandeld door

10.2.e

T 070 10.2.e

10.2.e @minInv.nl

Datum

9-sep-2019

Kenmerk

DGA / 19218951

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Stuurgroep Duurzame gewasbescherming 3
Voorzitter	10.2.e
Vergaderdatum en -tijd	28 augustus 2019, 15.30 uur - 17.15 uur
Locatie	
Aanwezig	10.2.e (Agrodis), 10.2.e (Cumela), 10.2.e (LTO Nederland), 10.2.e (Natuur en Milieu), 10.2.e (Nefyto), 10.2.e (VEWIN), 10.2.e (Plantum), 10.2.e (Artemis), 10.2.e en 10.2.e (Unie van Waterschappen), 10.2.e (FEDECOM), 10.2.e (Ctgb), 10.2.e (NVWA)
Afwezig	

1. Opening

De voorzitter benadrukt dat er ontzettend veel werk is verzet in de vakantieperiode. Dank voor ieders inzet. Vandaag is de uitdaging om te beslissen wat er de komende maand nog gedaan kan worden.

De agenda wordt onveranderd vastgesteld.

2. Notulen vorige vergadering d.d. 24 juli 2019

Redactioneel. Nefyto mist twee punten: 1) Sector partijen hebben ook gevraagd om het proces te begeleiden (extern); 2) Nefyto heeft zich kritisch uitgelaten over het toevoegen van Glyfosaat aan het uitvoeringsprogramma.

LTO mist op pagina 2 dat zij meerdere keren heeft benadrukt dat het format niet toereikend is. Het uitvoeringsprogramma moet meer bevatten dan maatregelen. Het format lijkt alleen maatregelen te inventariseren. Cumela mist de opmerking dat het 'CO2 verhaal' niet wordt meegenomen in het uitvoeringsprogramma.

3. Mededelingen

Geen mededelingen.

4. Samenvatting input werkgroepen (agendabijlage 1) en synthese kerngroep (agendabijlage 2)

Toelichting Kerngroep: De kerngroep heeft de input van de werkgroepen bestudeerd. Op basis daarvan een samenvattend document (agendabijlage 1) gemaakt dat niet alomvattend is en als doel heeft de stuurgroep overzicht te geven van welk materiaal er ligt en hoe het kan worden gestructureerd. Het Synthesedocument (agendabijlage 2) bevat de mening van de kerngroep over de input en doet suggesties voor het vervolg van de aanpak. Dit document bevat daarover vier vragen aan de stuurgroep.

De volgende opmerkingen worden de leden van de stuurgroep gemaakt:

- Inhoudelijk is de goede richting door de werkgroepen opgeleverd;
- Voor een samenhangende en volledig uitvoeringsprogramma ontbreken nog belangrijke aspecten, die moeten worden toegevoegd. Genoemd zijn:
 - een haalbaarheidsanalyse of impact assessment;
 - inzicht in de kosten, begroting en financiering;
 - de opgaven uit het visiedocument (belangrijke succesfactoren) die van groot belang zijn voor het realiseren van de ambitie van de visie;
 - voldoende kwaliteit – zoals samenhang, balans en volledigheid – in het programma is nodig, met een halffabricaat loop je risico het draagvlak bij telers te verliezen;
 - internationale aspecten in relatie tot veredeling;
 - governance van het programma, het moet duidelijk zijn waar de verantwoordelijkheden liggen;
 - voor een besluit is een heldere bestuurlijke vraag nodig;
 - concretisering waar mogelijk;
 - evaluatie en monitoring goed verbinden;
 - de stap maken naar transitiedenken;
 - digitalisering en precisietechnieken;
 - horizontale onderwerpen (onder meer communicatie, transitiewetenschap, begroting, evaluatie en monitoring, beleidsinstrumenten, naleving en handhaving);
 - verbinding tussen de doelen.

Er wordt gesproken over of het haalbaar is om kwaliteit te leveren binnen de tijd die nog resteert. Het gros van de stuurgroepleden is van mening dat extra tijd nodig is om tot een kwalitatief goed uitvoeringsprogramma te komen waarmee de visie echt gerealiseerd kan gaan worden. Ook wordt gesproken over de integraliteit van doelen en maatregelen.

Samenvattend hoort de voorzitter dat de inhoudelijke richting die er nu ligt wordt gedragen, maar dat partijen vinden dat er meer tijd nodig is om tot een integraal en gedragen uitvoeringsprogramma te komen. Het presenteren van een tussenstap ('halffabricaat') aan de Tweede Kamer wordt wenselijk geacht. Ambtelijk zal dit worden met de minister van LNV.

Ondertussen wordt het uitwerken van de inhoudelijke lijn die de kerngroep voorstelt, voortgezet, rekening houdend met de aanvullingen van de stuurgroep. Bij de volgende stuurgroepvergadering op 23 september aanstaande zijn we dan weer een stap verder.

Verder stelt de voorzitter vast dat er specifiek aandacht is gevraagd voor:

- de specifieke expertise (inhoud);
- de specifieke expertise (transitie);
- het ontwikkelen van een aparte regionale aanpak;
- de communicatie (bewustwording, kennis, onderwijs, informatievoorziening)
- de communicatielijn over de stand van zaken bij het uitvoeringsprogramma op 23 september a.s. in de stuurgroep afstemmen;
- regie op het proces.

LNV komt via de kerngroep met een voorstel hierover naar de werkgroepen, waarbij de leden van de eerste ring ook worden geïnformeerd. De kerngroep zal op verzoek van de stuurgroep de leden van de eerste ring eerder en meer aanhaken in het proces. Elke inbreng van de overige leden van de stuurgroep is welkom.

5. Werkgroep Actuele vraagstukken (agenda bijlage 3)

Nefyto geeft als lid van de werkgroep een toelichting en de stand van zaken. De werkgroep is zich ervan bewust dat oplossingen moeten liggen in het kader van de visie. Tijd van louter vrijstellingen is voorbij, die moeten in een langer termijnperspectief gezet worden en langs die lijn moeten worden opgelost. Oplossingslijn is neergelegd voor 2025 en 2030. Maar in 2021 ligt die er nog niet, dus wellicht een transitietoelating mogelijk voor deze periode. Voor noodgevallen wordt gedacht aan een instrumentenkoffer, maar dat heeft wel juridische beperkingen. De grenzen van de verordening worden opgezocht. Volgende stap is: Bestaat er voldoende vertrouwen voor de aanpak en hoe komen we tot een transitiekader en hoe leg je dit overtuigend vast voor alle betrokken partijen? Voor draagvlak bij telers kunnen de acties van de werkgroep veel betekenen, maar dan moet het wel echt oplossingen bieden. Verder signaleert de werkgroep dat het wegvallen van middelen/stoffen soms op een laat moment komt. Wenselijk is tijdig meer inzicht hierin te krijgen.

De stuurgroep steunt de werkwijze van de werkgroep.

6. Glyfosaat (agendabijlage 4)

Naar aanleiding van de agendabijlage wordt opgemerkt dat voor de alternatieven voor glyfosaat geldt dat ze betaalbaar en haalbaar moeten zijn en niet tot hogere milieubelasting moeten leiden. Aandacht wordt gevraagd voor een realistische overgangperiode. Een andere aanvliegroute zou kunnen zijn een aanpak die meer vanuit IPM gedacht is. Geïntegreerde onkruidbestrijding is dan het frame. Dat sluit aan op de ambities die in de Toekomstvisie gewasbescherming 2030 staan en worden uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma.

Opgemerkt wordt om niet te veel uit emotie te handelen. De wetenschap moet de basis blijven. De stuurgroep steunt het proces.

7. Planning en expert bijeenkomst (agendabijlage 5)

De stuurgroep besluit om Achterban raadpleging niet voor 23 september aanstaande te doen. Een expert bijeenkomst kan beter na de achterban raadpleging.

8. Rondvraag

Agrodis: Mist deelname van het ministerie van IenW in de stuurgroep. IenW heeft gekozen om agenda lid te zijn. De stuurgroep vindt dat teleurstellend omdat het deel nagenoeg geen emissies (naar water) onder verantwoordelijkheid van IenW valt.

Fedecom: Activiteitenbesluit vraagt maatregelen voor spuitdoppen. Daarvoor is onderzoek nodig. Dit kan op één plek in Nederland. Er is hiervoor op korte termijn een opdracht van het ministerie van IenW nodig, zodat de resultaten tijdig beschikbaar zijn. Graag aandacht hiervoor. Fedecom stuurt nadere informatie naar LNV en IenW.

9. Volgende vergadering 23-09-2019

Op 23-09-2019 bij LNV, Den Haag.

10. Sluiting

verslag

Omschrijving	Tweede Stuurgroep Toekomstvisie Gewasbescherming
Voorzitter	10.2.e (LNV)
Vergaderdatum en -tijd	23 september 2019, 15.30 uur - 17.00 uur
Locatie	Ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
Aanwezig	
Afwezig	

Vergaderpunten

1. Opening en vaststellen agenda

Geen aanpassingen

2. Verslag vorige vergadering d.d. 28 augustus 2019

Pagina 2: Woorden 'niet' en 'besproken' ontbreken. Worden bijgevoegd.

Pagina 2: Het gros van de stuurgroep = stuurgroep unaniem

Afspraak om het verslag eerder rond te sturen.

3. Mededelingen

Geen mededelingen

4. Bespreken tijdpad opstellen uitvoeringsprogramma

In de vorige stuurgroep is door alle partijen aangegeven dat de stevige ambitie met elkaar gedeeld wordt, maar dat er meer tijd nodig is om tot een goed uitvoeringsprogramma te komen. De betrokken partijen lichten dit in een brief aan de minister toe. De minister kan deze brief volgende week verwachten.

De minister heeft aangegeven half oktober naar de Tweede Kamer duidelijkheid en zichtbare stappen te willen laten zien op glyfosaat (mede gelet op aangenomen motie De Groot). De werkgroep geeft aan de invulling hiervan op dit moment hoge prioriteit. Afsproken is tijdig op te schalen wanneer dat nodig lijkt.

Verder is er behoefte om meer capaciteit en deskundigheid in te zetten om te komen tot een goed product. Alle stakeholders willen meer sturing in het proces en meer 'handen' om het mogelijk te maken. LNV doet de toezegging wanneer er meer tijd beschikbaar komt extra capaciteit in te

zetten. LNV zal kort na de stuurgroep nog apart bevestigen hoe deze inzet er uit kan zien.

De stuurgroep geeft aan dat een toets op de haalbaarheid van maatregelen moet worden georganiseerd. Hier kan mee begonnen worden wanneer onderdelen concreet op papier staan.

19192238

De werkgroepen worden opnieuw uitgenodigd om aan te geven wat zij aanvullend eventueel nog nodig hebben in het vervolg proces.

5. Glyfosaat

Cumela geeft aan dat veel andere wetgeving is gekoppeld aan glyfosaat. Zoals groen bemesters, erosiebeleid in zuid-limburg. Wanneer glyfosaat wegvalt, dan moeten ook op andere plekken alternatieven bedacht worden. Ook zeker in de boomkwekerij. Hier wordt aandacht voor gevraagd.

LNv licht toe dat drie toepassingen centraal staan voor de benadering van dit vraagstuk:

- Pre-harvest
- Kalenderspuiten
- Graslandvernieuwing en groenbemesters

Als er een goed alternatief is gaan we daarvoor. Is het alternatief slechter dan het gebruik van glyfosaat dan heb je een eventuele grond voor het gebruik. Oftewel, een 'nee, tenzij'-benadering.

LNv geeft aan dat de uitdaging is om daarbij ook door te vertalen wat deze alternatieven betekenen voor het verminderd gebruik van glyfosaat (hoeveel vermindering van glyfosaatgebruik kan worden bereikt).

Nefyto geeft aan dat dit ambtelijk misschien de wens is, maar betwijfelt of de praktijk hiervoor de juiste context biedt. Elke situatie is anders en een percentage hieraan koppelen is lastig.

LNv benadrukt dat wel wezenlijke en hele zichtbare stappen gezet moeten worden. Ook waar we naar toe werken moeten we nu al goed zichtbaar kunnen maken.

Agrodis geeft aan dat het belangrijk is dat meer praktijkkennis beschikbaar komt in de werkgroep en biedt aan hiervoor mensen te willen leveren. Hiervan wordt graag gebruik gemaakt, Agrodis zal worden uitgenodigd voor de werkgroep.

LTO Nederland vraagt naar een goed IPM stappenplan. Vraag is of dit in oktober klaar zal zijn? Melkveehouderij is een belangrijke stakeholder, maar hier liggen al veel opgaven. Ook is een goede achterban raadpleging nodig voor de juiste draagvlak. LNv geeft aan dat het belangrijk is om te kunnen laten zien dat er op dit onderwerp substantieel en op korte termijn zichtbaar resultaat geboekt wordt. In oktober moet er een geloofwaardig verhaal liggen dat laat zien dat er serieus commitment is om al op de korte termijn (volgend jaar) de transitie te maken op dit onderwerp.

Natuur en Milieu geeft aan graag mee te denken over het vraagstuk glyfosaat. Kosten en milieulast moeten hierin meegenomen worden. Hiervan wordt graag gebruik gemaakt, Natuur en Milieu zal worden uitgenodigd voor de werkgroep.

NVWA geeft aan dat wanneer er een verplichting of verbod komt, er wel gelet moet worden op de handhaving. De werkgroep is nog niet zover in de uitwerking.

19192238

6. Stand van zaken opstellen uitvoeringsprogramma

LNV geeft aan op korte termijn de inzet van extra capaciteit en het vervolgproces op een rij te zullen zetten.

Er wordt gesproken over de inzet van expertise op het gebied van transitie. De volgende namen zijn genoemd:

- o 10.2.e [REDACTED]
- o 10.2.e [REDACTED]
- o 10.2.e [REDACTED] (Erasmus)
- o Nefyto komt nog met een naam (nav bijenstrategie bijeenkomst)

LNV zal bekijken wie beschikbaar is om expertise in te zetten voor het uitvoeringsprogramma.

7. Werkgroep actuele vraagstukken

Nefyto geeft kort de stand van zaken van de werkgroep weer. Het gaat o.a. om een brede verkenning naar 'early warning' systeem die signalen moet herkennen voor het verdwijnen van middelen en verkennen hoe bestaande reddingsboeien beter benut kunnen worden. De stuurgroep wordt gevraagd in te stemmen met een verkenning naar de ontwikkeling van een transitievrijstelling. Lange termijn oplossingen worden gezocht in het verlengde van de visie.

LNV vindt de koppeling met de transitie cruciaal. Het moet geen uitstel van executie zijn. Vrijstelling moet in dienst staan voor het maken van de transitie. De randen van de regelgeving mogen wat LNV opgezocht worden wanneer deze in dienst staan van de transitie, zolang deze voldoet aan de EU verordening.

LTO vraagt of de overheid ook zicht blijft houden op morgen en overmorgen (korte termijn) om uiteindelijk de lange termijn transitie te kunnen halen. Deze korte termijn is heel belangrijk in het totaal van het uitvoeringsprogramma.

Natuur en milieu geeft aan dat er wel logica moet zitten tussen de vrijstelling en de transitie. De vrijstelling kan alleen maar ten dienste van de transitie verleend worden.

IenW geeft aan niet vooraf te kunnen instemmen met een vrijstelling voordat er concrete maatregelen gepresenteerd worden die de transitie mogelijk moeten maken. Worden de waterdoelen wel gehaald wanneer er een vrijstelling gegeven wordt? Wordt dit punt meegenomen in de beoordeling van vrijstellingen? In de stuurgroep wordt besproken dat het principe van een eventuele transitievrijstelling niet vooruit zal lopen op de daadwerkelijke maatregelen die de transitie mogelijk moeten maken. Eventuele transitievrijstellingen en de daarbij horende maatregelen worden, indien gewenst, gezamenlijk in het uitvoeringsprogramma ingebed. De koppeling is cruciaal.

CTGB ziet geen juridische beperkingen ten opzichte van huidige vrijstelling. Nefyto licht toe dat er juridisch geen verschil met een normale vrijstelling, maar in de communicatie is juist de koppeling met de transitie van groot belang.

19192238

Plantum vindt dat dit instrument verkend moet worden, maar dat andere instrumenten ook zeker onderzocht moeten blijven worden.

De stuurgroep stemt, behoudens de toevoeging van IenW, in met het starten van een verkenning naar een transitievrijstelling (werktitel). Daarnaast verzoekt de stuurgroep voor een volgende vergadering om een bredere terugkoppeling van de werkgroep, zodat in beeld is welke andere maatregelen de werkgroep uitwerkt.

8. Rondvraag en volgende vergadering

Agrodis vraagt zich af waarom er wordt gesproken over perceelemissiescan. Er wordt toegelicht dat het ook iets zegt over afspoeling en daarom in deze context besproken wordt.

LTO roept IenW op ervoor te zorgen dat de opdracht ten aanzien van goedkeuring van doppen zo snel mogelijk wordt gegeven. IenW belooft dit op te pakken.

IenW wil graag een voortgang op de maatregelenpakket open teelten op de agenda zetten voor de volgende keer.

Volgende vergadering zal door LNV gepland worden in de week van 14 oktober.

9. Sluiting

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Behandeld door

10.2.e

T 070 10.2.e

10.2.e @minInv.nl

Datum

14-nov-2019

Kenmerk

DGA-PAV / 19272941

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Stuurgroep Duurzame Gewasbescherming
Voorzitter	10.2.e
Vergaderdatum en -tijd	14 oktober 2019, 13.30 uur - 15.00 uur
Locatie	Meeting Centre New Babylon

10.2.e zal eerder weg moeten

10.2.e vervangt 10.2.e

10.2.e vervangt 10.2.e

10.2.e vervangt 10.2.e

Vergaderpunten

1. Opening en vaststellen van de agenda
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Verlag vorige vergadering d.d. 23 september 2019

Pagina 3: 'zolang deze voldoet aan de EU verordening'.

Pagina 4: 'toevoeging van IenW' ipv. 'bezwaar van IenW'.

3. Mededelingen
 - a. LNV heeft de brief van de stakeholders ontvangen met het verzoek uitstel van de oplevering van het Uitvoeringsprogramma.
 - b. LTO vraagt aandacht voor de integrale aanpak van het Pakket aan maatregelen emissiereductie openteelt en het Hoofdlijnenakkoord waterzuivering bedekte teelt met het hele uitvoeringsprogramma. IenW bevestigt de uitvoering op het onderdeel water wat sneller gaat, maar dat het geheel wel integraal moet worden bekeken.
4. Glyfosaat

LNV licht toe dat in de werkgroep gekeken is hoe we inzet van glyfosaat kunnen inbedden in een IPM stappenplan. Hoofdlijnen daarover zullen in de Kamerbrief benoemd worden. Het stuk wat nu is rondgestuurd heeft nog geen instemming van alle betrokken partijen. Nefyto merkt op dat in de werkgroep verwarring is ontstaan toen het spoor van het Ctgb met het principe besluit over de toelating om de vooroogsttoepassingen van glyfosaat in te trekken en de lijn van de werkgroep werden

samengebracht. LTO merkt op dat in de werkgroep in gezamenlijkheid wordt gewerkt aan het vraagstuk en zijn daarom verrast door de manier waarop het Ctgb en LNV het principebesluit over de vooroogsttoepassingen van glyfosaat hebben gebracht. Deze werkwijze wordt niet gewaardeerd. Benadrukt wordt dat de werkgroep niet de opdrachtgever is van het principebesluit van het Ctgb. Het Ctgb licht toe dat zij bezig is met de herbeoordeling van de toegelaten middelen met glyfosaat en kan daarbij niet vooruit lopen op besluiten. Normaal zou het daadwerkelijke besluit pas in december a.s. gecommuniceerd worden, maar in deze situatie is besloten dit eerder te doen omwille van het proces in de werkgroep. In het voorjaar is met LTO gecommuniceerd dat het college niet veel mogelijkheden ziet voor de vooroogsttoepassing. De meeste lidstaten delen deze visie. De communicatie over haar besluiten is de verantwoordelijkheid die bij Ctgb ligt. Ctgb is met LTO in gesprek geweest en het beeld was dat zij goed waren geïnformeerd. LNV benadrukt dat het Ctgb als Zbo onafhankelijk is.

Natuur en Milieu merkt op dat de transitie een mix zal worden van private initiatieven, financiële middelen en het toelatingsbeleid. Is toelatingsbeleid een gegeven of een bouwsteen in het uitvoeringsprogramma? LNV meldt dat de Europese gewasbeschermingsverordening een gegeven is en het Ctgb moet zich hieraan houden. Wat wel kan is een 'early warning system' ontwikkelen waar op het transitieproces kan anticiperen. In oktober moet iets over glyfosaat richting de Kamer. Hoofdlijnen daarbij zijn voor 1) de vooroogsttoepassingen het principebesluit van het Ctgb; 2) kalenderspuiten uitleggen dat dit in de gangbare praktijk niet gebeurt en dat dit deel van de motie dus al wordt uitgevoerd; 3) grasland, hiervoor gaat de werkgroep het IPM-stappenplan verder uit werken, dat vervolgens wordt ingebed in het uitvoeringsprogramma.

Momenteel is LNV bezig met een brief richting de Kamer. Hierin staat naast glyfosaat ook informatie over: Bijenrichtsnoer, omwonenden en uitstel uitvoeringsprogramma.

De voorzitter vat samen dat we lering trekken uit de opmerkingen over de communicatie, dat de werkgroep door gaat met het opstellen van het IPM-stappenplan voor grasland. De minister zal richting de Kamer communiceren en hierover de stuurgroep informeren.

5. Stand van zaken Pakket van maatregelen emissiereductie open teelten.
IenW licht toe dat het Pakket van maatregelen en het Hoofdlijnenakkoord water zuivering werk in uitvoering zijn. Binnenkort zijn gesprekken met externe partijen over de Best Beschikbare Technieken (BBT). Verder komt de werkgroep met regelmaat bij een en wordt er uitvoering gegeven op hetgeen dat is vastgesteld. Fedecom vraagt wat de doorlooptijd van het handboek is en hoeveel budget het vraagt en wat is de planning?

IenW meldt dat budget heeft vrijgemaakt. Doorlooptijd in samenwerking met de praktijk. De BBT-procedure start met vraagarticulatie bij alle betrokkenen. De uitkomst daarvan heeft ook gevolgen voor het vervolgproces. Na het vaststellen van BBT moet worden gekeken hoe de uitkomst wordt geïmplementeerd. Met betrekking tot het meten van de doppen wordt ook gekeken hoe er met buitenlandse meetresultaten kan worden omgegaan of met expert judgement.

6. Opzet van het uitvoeringsprogramma

Het document is deze ochtend met de eerste ring en voorzitters/secretarissen van de werkgroepen besproken. Zij hebben meegegeven de indeling van strategische doelen naar operationele doelen los te laten en om de inhoud meer integraal uit te werken vanuit het handelingsperspectief van de teler. De kerngroep ondersteunt deze ideeën. De inzet is een document met tekst eventueel een overzichtelijke bijlage. De rol van transitiewetenschap kan nog een verandering teweegbrengen in het format. Deze week is er contact 10.2.e 10.2.e (WUR).

Naar aanleiding van de bijeenkomst van de bijeenkomst met de 'eerste ring' is een schrijfteam samengesteld van vier mensen die wekelijks een update richting de kerngroep geven.

7. Planning

Vooruitlopend op het besluit over het verzoek van uitstel om het heeft de kerngroep een planning gemaakt. De stuurgroep stelt de planning vast.

Natuur en milieu merkt op dat dat de slag van technisch inhoudelijke kennis, naar daadwerkelijke bezinning naar een transitie heeft nog niet plaatsgevonden. De echte vraagstukken zitten bij economie en maatschappelijk debat. Het moet creatiever en de vraag is of schrijven hiertoe gaat leiden. In het eerste concept zouden de echte keuze vraagstukken zichtbaar moeten zijn. Dan kan de stuurgroep een keuze maken. Ook de consequenties en de voor en nadelen. LNV merkt op dat daarvoor een gespreksdocument nodig is om juist zicht te krijgen hoe we deze transitie in gang kunnen zetten.

8. Rondvraag

- LTO vraag aandacht voor goede communicatie. Er moet nog veel gebeuren en hobbels voorkomen door communicatie is heel veel waard.
- Fedecom: Wat wordt er gedaan met het punt van de actievoerders over de betrouwbaarheid van gegevens? LNV: Hier wordt vanuit gewasbescherming geen specifieke actie opgezet omdat dit breder gaat dan alleen gewasbescherming.

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Ons kenmerk
DGA-PAV / 19272941

9. Vaststellen datum volgende vergadering
LNV plant een aantal nieuwe vergaderingen uit gaande van de vastgetelde planning
10. Sluiting

verslag

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Behandeld door

10.2.e

T 070 10.2.e

10.2.e @minlnv.nl

Datum

19-nov-2019

Kenmerk

DGA-PAV / 19276853

Kopie aan

Bijlage(n)

Omschrijving	Stuurgroep Duurzame Gewasbescherming
Voorzitter	10.2.e
Vergaderdatum en -tijd	19 november 2019, 09.00 uur - 10.30 uur
Locatie	Kopszaal, Ministerie LNV
Aanwezig	Vewin, IenW, Agrodis, Artemis, Plantum, Ctgb, NVWA, Nefyto, Cumela, Fedecom, NenM, LTO Nederland
Afwezig	UvW

Vergaderpunten

1. Opening
Vergadering wordt geopend op 09:09.
10.2.e (LTO Nederland) is vertraagd, 10.2.e schuift aan.
10.2.e (VEWIN) moet de vergadering eerder verlaten
2. Notulen vorige vergadering d.d. 14 oktober 2019
3. Mededelingen
 - Stuurgroepleden geven aan verbaasd te zijn over het document dat maandag is nagezonden. Vooral op het proces door het late moment van toesturen, maar ook de gekozen lijn op de inhoud. Aan de andere kant moet het gesprek over deze onderwerpen niet uit de weggegaan worden.
 - De analyse van 10.2.e wordt gewaardeerd. Herkenbaar voor veel stuurgroepleden. Complimenten naar 10.2.e. Zonde dat dit niet expliciet op de agenda staat. Dit zou de basis moeten zijn voor het vervolgesprek.
 - Voorstel LNV: apart gesprek over de notitie van 10.2.e. In klein comité voorbereiden. Hoe kunnen we als stuurgroep beter richting geven. Voorbereidend gesprek + extra stuurgroepbijeenkomst moeten voor 2 december plaatsvinden. Beoogde uitkomsten van het gesprek: hoe gaan we om met de aanbevelingen van 10.2.e in het uitvoeringsprogramma en wat is er voor nodig dat de stuurgroep gezamenlijk stuurt op het proces.
 - Lijst met thema's voor de inhoudelijke discussie: inzet REFIT toelatingsbeleid, Guidances voor laag/hoog risicomiddelen, verdienvermogen (in beeld brengen welke instrumenten we hebben, welke zijn realistisch, etc.), rol van de retail, financiële middelen

(heffingen, subsidies), in hoeverre kunnen we ingrijpen in de keten, milieulast indicator (wat is de goede indicator om op te sturen), moderne veredelingsstechnieken, GMO, prijs voor producten, vrijwilligheid vs. vrijblijvendheid (wanneer kunnen maatregelen omgezet worden in regelgeving), korte termijnperspectief voor de telers (transitievrijstelling), financiering van het UP.

4. Terugblik AO gewasbescherming 31-10-2019
[niet besproken]
5. Grote onderwerpen
[niet besproken]
6. Eerste concept UP
 - Het product wat er nu ligt is de kapstok voor de input van de werkgroep.
 - o Input van de werkgroepen zal geclusterd worden onder de verschillende haakjes (bouwstenen) van de structuur van het UP.
 - Tussendoelen moeten goed meegenomen worden in het eindproduct.
 - Databouwsteen over informatievoorziening
 - Identificeren van knelpunten over korte termijn problematiek
 - Meer aandacht voor exportcijfers en de internationale concurrentiepositie?
 - Randvoorwaarden moeten een plek krijgen en continu gecontroleerd worden tijdens het proces.
7. Expertmeeting
 - Mogelijkheid voor schriftelijke reacties
 - Ernst van de Ende (WUR) moet worden uitgenodigd.
 - Wanneer wordt de juridische en uitvoeringstoets gedaan? Wel tijdig betrekken.
 - Ook de waterschappen moeten worden uitnodigen.
8. Rondvraag
 - FEDECOM vraagt aandacht voor het doppenonderzoek. LNV en IenW kijken hier apart naar om versnelling te bewerkstelligen.
 - Vandaag is het nog mogelijk schriftelijk commentaar te leveren aan de schrijfgroep.
9. Vaststellen datum volgende vergadering (2 december)
10. Sluiting

Agrodis, Nefyto, IenW, Vewin, Ctgb, Fedecom, Cumela, Plantum, Artemis,
Natuur en Milieu, LTO Nederland

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Behandeld door

10.2.e

T 070 10.2.e

10.2.e @minlnv.nl

Datum

23 jan. 2020

Kenmerk

DGA-PAV / 20023662

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Stuurgroep Duurzame Gewasbescherming
Voorzitter	10.2.e (LNV)
Vergaderdatum en -tijd	23 januari 2020, 15.30 uur - 17.30 uur
Locatie	Babylon Meeting Centre
Aanwezig	Agrodis, Nefyto, IenW, Vewin, Ctgb, Fedecom, Cumela, Plantum, Artemis, Natuur en Milieu, LTO Nederland
Afwezig	Unie van Waterschappen en de NVWA

Vergaderpunten

1. Opening

- Opening door de voorzitter. Unie van Waterschappen en NVWA zijn afwezig en LTO Nederland is vertraagd.
- Doel van de vergadering vandaag is de belangrijkste punten te bespreken om het document een slag verder te helpen.

2. Besprekingspunten UP

Discussie wordt gevoerd aan de hand van de opgestuurde notitie.

Vragen 1.1., 1.2 en 1.3.: Staan we nog steeds achter de doelstelling van de ambitie en ligt er voldoende om de transitie te kunnen halen?

- LNV: De concretisering heeft heel veel acties in het hier en nu opgeleverd. Ons lijkt het goed om de doelstellingen explicieter te koppelen aan hoofdstuk drie. Daarnaast hebben we de haalbaarheidstoets van WEcR. Laatste suggestie is om 10.2.e mee te laten kijken.
- Artemis: Lastig om een concreet antwoord op deze vraag te geven. Op bijvoorbeeld gebied van veredeling is de tijd tot 2030 erg krap. Ook de randvoorwaarden moeten meegenomen worden. Het initiatief ligt er, maar eenheid is nodig.
- Plantum: Het stuk heeft veel meer inhoud gekregen, maar mist samenhang. Mist cross overs. Hoofdstuk 2 is een verrassing, waar we ons qua beelden niet in kunnen vinden. We hebben de richting van de transitie maar of we hem gaan halen is onduidelijk. Markt en verdienmodel is nodig om de transitie te kunnen halen.
- Cumela: Heeft het idee dat dit het maximale is wat we kunnen doen qua acties. Behalve de markt die veel meer in lijn moet liggen met de transitie.

- Fedecom: Ja, we staan volledig achter het doel en de richting. Het document spreekt echter over het niet halen van de ambitie dus dat moeten we aanpassen. We hebben veel bereikt en bedacht, maar er ontbreekt richting op doorlooptijd en het tijdspad. Ook moeten we meer weten over hoe we andere partners erbij betrekken. Er is een goede balans nodig voor korte en lange termijn. Waarbij volgens Fedecom de korte termijn juist onderbelicht blijft.
- Natuur en Milieu: Wij willen heel duidelijk maken hoe de teler bewogen kan worden. Er is een eerste aanzet gemaakt in hoofdstuk 2, maar dit moet nog verder uitgewerkt worden. Verbinding met markt, verdienmodel, risico's. We missen de verbinding tussen wat de teler nodig heeft om te bewegen en de maatregelen die op dit moment in het UP staan. Zodat ze economisch gestimuleerd worden. Leg hierbij ook de verbinding met het taskforce rapport over verdienmodellen.
- CTGB: Sluit zich bij veel aan wat er gezegd is. Cross overs zijn van belang. Het verbinden van natuur en landbouw (het tweede strategische doel) verdient nog meer aandacht. Uitvoerbaarheid en haalbaarheid blijven punten. Wellicht dat de expertmeeting daar een rol bij kan spelen ook.
- VEWIN: Op basis van wat er nu ligt is het moeilijk te zeggen of het haalbaar is. Verbinding tussen doelen en maatregelen is van belang.
- IenW: Gezien de tijdsdruk ligt er best een mooi verhaal. De doelen uit GGDO moeten wel overeind blijven. En probeer dit zo SMART mogelijk te maken. Over all goede slag gemaakt.
- Nefyto: Het is best een opgave om een droombeeld te bereiken met acties. Het blijft altijd een poging tot en een balans tussen idealisme en realisme. We kunnen naar een transitie werken, maar ook op korte termijn moet er gewerkt worden aan oplossingen. Er moet ook zakelijk geïnvesteerd worden en daar is vertrouwen voor nodig dat het de investering waard is. Dat het rendabel is. De sfeer bij onze achterban is niet positief, dus het is lastig om dan te investeren in nieuwe middelen. En lastig om hier een antwoord op te vinden.
- Agrodīs: We gaan ons best doen de ambities te behalen. Betrek hierbij ook de kritische succesfactoren uit de TV. Alle stakeholders, ook de overheid, moeten een bijdrage leveren aan het geheel.
- LTO Nederland: Enerzijds vinden we de benadering van de teler centraal erg positief. Er moet veel gebeuren op de akker, in de kas en in de boomgaard. Dit moet niet te eng gezien worden en ook andere spelers moeten meegenomen worden. Moeten concreet zijn over het behalen van de transitie.
- Samenvatting van de voorzitter:
 - o Relatie met de wereld om ons heen: Dit is vaker benoemd, maar nog niet verder uitgewerkt. Dat is ook lastig om af te spreken met partijen die niet aan tafel zitten. Voorstel zou zijn om te kijken welke voornemens we kunnen opnemen om hier acties op te bedenken.

- Voor het hier en nu en de actuele vraagstukken wordt er nu vastgelopen in de werkgroep. Wellicht kunnen we hier in kleiner verband ook opties bedenken om hier een doorbraak te krijgen. De stuurgroep stemt hiermee in.
- De toets of we het gaan halen wordt door de WUR gedaan en het voorstel is ook om 10.2.e mee te laten kijken. Stuurgroep stemt hiermee in.
- Ook de waterthema's (pakket aan maatregelen, etc.) zijn onomstreden alleen door het knippen en plakken is er hier en daar wat weggevallen. Ook moet er meer samenhang komen. Het voorstel hiervoor is om hoofdstuk 3 centraler te stellen en beter te koppelen aan de doelen. Dan is het ook makkelijker om te praten over monitoring.
- Natuur en Landbouw verbinden kan sterker worden aangezet. Door de doelen meer SMART te maken moet er aandacht komen voor de ambities van de toekomstvisie en de integraliteit tussen de onderwerpen.
- Hoofdstuk 2 is ook een belangrijk hoofdstuk om de verbinding te leggen tussen onderwerpen. Hier speelt toonzetting en woordkeuze nog een belangrijke rol.

Vraag 2.1. Status gewasbeschermingsmonitor/IPM stappenplan

- LNV: Tussenevaluatie van het PBL geeft aan dat de toepassing van IPM te vrijblijvend is. De gewasbeschermingsmonitor wordt opgesteld om de teler beter in staat te stellen het proces te doorlopen. Er is ook de wens om bij het toelatingsbeleid meer rekening te houden met IPM. Teeltvoorschriften zouden hierbij kunnen toedragen. Dit maakt het ook meer een level-playing field.
 - Vanuit LNV zeggen we dat de gewasbeschermingsmonitor een no regret maatregel is.
 - Teeltvoorschriften opstellen wordt al gauw ingewikkeld door regionale verschillen. Wat op de ene plek werkt, werkt op de andere plek niet.
 - Het kan wel kansen bieden bij het toelatingsbeleid, en laat ook zien dat alternatieven mogelijk zijn.
- Fedecom: In andere sectoren hebben ze ook problemen opgelost, zoals diergeneesmiddelen.
 - Eerst goed in beeld brengen waar de kansen en belemmeringen liggen.
 - Daarna pas oplossingen bedenken.
- Nefyto: toch wel zorgen om het te koppelen aan het toelatingsbeleid. Tegelijkertijd zijn er al heel veel eisen vanuit de retail. Als de overheid hier nog normen overheen legt kan dat handelingsperspectieven wegnemen.
- Ctgb: Vrijblijvendheid van de acties op IPM blijft een probleem. Het is niet helder beschreven wat IPM doet. De transitie vraagt maximale inspanning

op het toepassen van IPM. Werk de voor- en nadelen uit van het vastleggen van IPM-stappenplannen.

- **Afspraak stuurgroep:** We blijven doorgaan met het (door)ontwikkelen van gewasbeschermingsmonitor. Dit wordt opgenomen in het UP. Welke leerinformatie komt uit de gewasbeschermingsmonitor is belangrijk (over het gedrag van telers). Verder moeten we gedurende de uitvoering zonder taboes blijven kijken waar vervolg mogelijkheden liggen.

Vraag 2.2 Voldoende ambitieus perspectief vanuit de veredeling voor de belangrijkste rassen

- **Afspraak Stuurgroep:** Dit mee te nemen in het vervolg proces, maar met voldoende aandacht voor kennisontwikkeling en veredelingsmogelijkheden.

Vraag 2.3. SMART formuleren van acties korte termijn

- Fedecom: Laten we in het UP enkele pilots en initiatieven noemen waarbij we ruimte geven aan telers. Voorbeeld: driftreductie voorschriften zijn belemmerend om het gebruik van minder gewasbeschermingsmiddelen verder terug te dringen.
- **Afspraak Stuurgroep:** We nemen concrete proeven en pilots op. Cumela en Fedecom doen concrete voorstellen en IenW en LNV beoordelen of hier bijvoorbeeld ontheffingen voor kunnen worden verstrekt.

Vraag 2.4. Overheidsreguleren

- LNV: De overheid wil duidelijk zijn dat we open staan voor het verkennen van het wegnemen van belemmeringen, maar ook duidelijk aangeven waar een grens ligt. Bijvoorbeeld een nieuwe wetgeving voor biostimulanten is nu niet aan de orde aangezien we net een nieuwe wetgeving (meststoffenverordening) hebben.
- LNV wil de transitie en als wetgeving hieraan in de wegstaat willen we dit uiteraard wegnemen. Op EU vlak gaat dit veel lastiger, maar nationaal liggen er veel meer mogelijkheden
- **Oordeel stuurgroep:** Hoe concreter de voorstellen, hoe beter het gesprek. Alles is bespreekbaar, maar er zijn nadrukkelijke kaders.

Vraag 2.5 Doelen GGDO en Kader Richtlijn Water (KRW)

- **Stuurgroep afspraak:** Doelen van GGDO en KRW zijn helder, worden nog steeds gesteund en worden explicieter meegenomen in de tekst van het UP.
- **Stuurgroep Afspraak:** Vaststellen waar er nog knelpunten liggen bij drinkwaterbronnen en welke acties daar gedaan worden. Nefyto en VEWIN maken hier inbreng op.

Vraag 2.6 Status milieubelasting in het document UP

- LNV: Als je praat over middelen en het doel is lagere milieubelasting, dan is het overgaan naar laagrisico middelen een goede weg, maar dit draagt niet bij aan het doel om weerbare teeltsystemen te krijgen.

- LTO wil de indicator als tool gebruiken om inzichten te krijgen.
- De stuurgroep ziet wel het nut in van milieubelasting in het kader van het UP.
- **Stuurgroep Afspraak:** Milieubelasting moet gedefinieerd worden (breed of eng) en wordt gezien als outcome van het proces. Geen doel van de transitie naar weerbare teeltsystemen maar wel een indicator.

Vraag 3.1. Wetgeving

- Zie punt 2.4.
- LNV: Grondhouding van LNV blijft dat alles bespreekbaar is, maar er ook kaders zijn waar we mee moeten werken. Voor het goede gesprek is het van belang de voorstellen concreet te maken.
- Voorbeelden van houding LNV op gebied van wet en regelgeving:
 - o Er wordt in het UP gesproken over de noodzaak voor een nieuwe verordening biostimulanten. We zitten nu middenin het implementeren van de nieuwe meststoffenverordening. Laten we kijken waar we binnen het nieuwe kader kunnen werken. Nu in de EU gaan inzetten op een nieuwe verordening is niet opportuun.
 - o **Stuurgroep Afspraak:** Biostimulanten vallen onder de meststoffenregulering.
 - o Ook wordt in het concept UP gesproken over aanpassing van wetgeving ten behoeve van een complementair middelenpakket. LNV geeft aan dat niet duidelijk is wat daarmee bedoeld wordt en dus ook niet wat voor aanpassing van wetgeving hiervoor nodig zou zijn.
 - o **Stuurgroep Afspraak:** Agrodix stuurt een verduidelijking van het punt inzake complementair middelenpakket naar LNV. Op basis daarvan zal LNV bepalen wat mogelijk is.

Vraag 3.2. Vertrouwen voor investeringen

- LNV: De inzet voor ons als LNV is een breed gedragen programma, waarbij we zoveel mogelijk grillen kunnen opvangen met de realisatie dat we in een dynamische (politieke) omgeving zitten.
- Nefyto: heeft begrip voor deze lijn, maar komt er nog op terug.

Vraag 4.1. positie adviseur

- LNV: Wat we vooral met elkaar hebben besproken in een eerdere stuurgroep is dat al het advies ten dienste staat van het bereiken van de ambities. Wat is hiervoor nodig?
- **Stuurgroep afspraak:** Wat is er nodig om dit advies meer in dienst te stellen van het bereiken van de transitie. Kunnen we dit niet in klein verband naar kijken? Uitgangspunt: Maatwerk in dienst van de ambitie en geen mechanische loskoppeling van verkoop middelen en advies.
- **Stuurgroep Afspraak:** LNV, Artemis, Agrodix, Natuur en Milieu, Nefyto, LTO Nederland zullen hierover in gesprek gaan.

Vraag 4.2. heffing gewasbeschermingsmiddelen

- Natuur en Milieu: We willen de teler motiveren te bewegen en het beprijzen van milieuschade is hiervan een belangrijk punt. Diegene die het minst beweegt op weg naar duurzaamheid moet betalen voor het milieurisico.
- Diverse partijen geven aan dat de teler soms geen alternatief heeft en dat de maatregel vooral kostenverhogend werkt. Het levert niet de paradigmawisseling op.
- Natuur en Milieu begrijpt dit standpunt en zegt ook dat het genuanceerder ligt, maar wil de mogelijkheid op tafel houden. Het kan wel onderdeel zijn van een bredere aanpak op het verdienmodel, waarbij er alternatieven moeten zijn. Wanneer er een alternatief is, kan een economische prikkel helpen een keuze te maken richting de transitie
- Vraag blijft staan: Heeft het effect op het gebruik of werkt het enkel kostenverhogend?
- **Stuurgroep Afspraak:** het gesprek over de economische prikkel moet verder gevoerd worden. Dit gaan we agenderen in het Uitvoeringsprogramma. Hoe kunnen we hier een perspectief op krijgen?

Vraag 4.3 Wetgeving

- Behandeld bij 3.1
- **Stuurgroep Afspraak:** Voor micro-organismen kan concreet aangegeven worden waar de knelpunten liggen.

Vraag 4.4. Versnelde toelating Laag-risicostoffen.

- Nefyto: zorgen over de formulering van de versnelde toelating.
- CTGB: Versnelde toelating moet vooral de versnelde toelating van stoffen worden. Het punt op middelen is al geregeld.
- **Stuurgroep Afspraak:** CTGB biedt een verbeterde tekst.

Vraag 4.5. Actuele vraagstukken

- **Stuurgroep Afspraak:** aparte afspraak om hierover door te praten

Vraag 4.6. Vangnet toespitsen voor afdekken extra risico bovenop het reguliere ondernemersrisico.

- Stuurgroep kan zich vinden in het voorstel.
- **Stuurgroep Afspraak:** Moet van te voren duidelijk zijn wat de criteria zijn. Nadruk moet liggen dat je vooraf definiëert dat je extra risico loopt en daar in het geval van dat het mis gaat een vangnet hebt. Beginnen met pilotprojecten.

Vraag 5.1. bestaande financiële instrumenten

- **Stuurgroep Afspraak:** Om de transitie te bewerkstelligen moeten we wel proactief kijken welke instrumenten er nodig zijn. Zijn deze er al → gebruik deze dan. Anders moeten er nieuwe instrumenten ontworpen worden.

Vraag 6.1. Balans tussen de partijen

- **Stuurgroep Afspraak:** Er komt een tabel met totaal inzicht wie wat doet. Één trekker, maar MET mede verantwoordelijken.

Vraag 6.2 Financiering

- LNV: Op hele korte termijn wordt er met de minister van LNV gesproken over financiën. Hierna komt een initiatief om hier in apart verband door te praten.
- **Stuurgroep Afspraak:** Stuurgroep gaat akkoord met dit voorstel. LNV neemt het initiatief.

Vraag 6.3. Monitoring

- Wordt gekoppeld aan de doelstellingen die in hoofdstuk 3 beschreven gaan worden.
- Neem er wel de tijd voor en de zorgvuldigheid. Kijk er goed naar en laat ons goed adviseren.
- **Stuurgroep Afspraak:** LNV neemt de adviezen mee in de nieuwe versie.

Vraag 6.4 Bestaande kennis

- Voorstel: sluit beter aan bij wat er loopt, zoals de Kennis en Innovatie Agenda (KIA).
- **Stuurgroep Afspraak:** Stuurgroep stemt hierbij in. Aanvliegroute is dezelfde als bij financieel instrumentarium: vanuit de TV en UP wordt bekeken wat nodig is om de transitie te realiseren, als dat aansluit bij bestaande kennis- en innovatietrajecten dan heeft het de voorkeur daarbij aan te sluiten, als dergelijke trajecten er nog niet zijn wordt bezien of iets nieuws wordt ingericht.

Vraag 6.5 Samenhang in stijl, vorm en abstractieniveau

- LNV: Er moet nog een slag worden gemaakt. Er moet goed gekeken worden naar de ambities, transitie en samenhang. Maar ook een vergelijkbaar abstractieniveau en begrijpelijk taalgebruik.
- **Stuurgroep Afspraak:** Stuurgroep stemt in om ambitie, transitie, samenhang, abstractieniveau en begrijpbaarheid goed mee te nemen bij het schrijven van de nieuwe versie.

Vraag 6.6. Moties en toezeggingen

- LNV doet een check op moties en toezeggingen inhoudelijk zijn opgenomen in het UP.
- LNV doet een uitleg over de moties in de Kamerbrief, maar het UP moet deze onderwerpen wel bevatten.
- **Stuurgroep Afspraak:** Stuurgroep stemt hiermee in

Vraag 7.1 Scope domein gewasbescherming

- Voorstel: We hebben een brede blik nodig voor het creëren van weerbare teeltsystemen, maar we hoeven niet alle problematiek in dit programma mee te nemen. Er zullen belangrijke punten en haakjes opgenomen worden, maar juist ook aangesloten worden bij bestaande programma's.

- **Stuurgroep Afspraak:** Stuurgroep gaat akkoord met het voorstel

Vraag 7.2 IPM/ICM

- Voorstel: IPM gebruiken voor de herkenbaarheid, maar brede scope van ICM is nodig in het geheel.
- **Stuurgroep Afspraak:** Stuurgroep gaat akkoord om IPM te gebruiken als term in het UP.

Vraag 8.1 BBT

- **Stuurgroep Afspraak:** Apart gesprek met LNV, IenW, Fedecom en Cumela

Vraag 8.2 Residuen in de sierteelt

- In de vorige stuurgroep is besloten land- en tuinbouwproducten te schrijven, maar in de huidige versie is dit teruggebracht naar voedselgewassen.
- Het blijft lastig om ook sierteelt te betrekken bij de discussie over residuen.
- **Stuurgroep Afspraak:** Stuurgroep wacht op een nieuw voorstel vanuit LNV

Vraag 8.3 betrekken andere partijen (afnemers, verwerkers, handel, etc.)

- **Stuurgroep Afspraak:** Stuurgroep besloten hier apart over in gesprek te gaan om te kijken hoe deze partijen het best betrokken kunnen worden.

Vraag 8.4 Financiële bijdragen VEWIN

- Voorstel: VEWIN verwoordt welke mogelijkheden er wel zijn om bij te dragen. Huidige bewoording wordt aangepast.
- **Stuurgroep Afspraak:** Stuurgroep stemt hiermee in en wacht op voorstel VEWIN

Vraag 8.5 betrekken IPO

- Zie punt 8.3
- **Stuurgroep Afspraak:** Dit wordt meegenomen in de stuurgroep van 12 februari.

3. Vervolgproces

Voorstel LNV: de opdracht is om een nieuw geheel te maken en alles mee te nemen wat er nu ligt. Voorstel is dat LNV de pen neemt en tijdens het proces samengewerkt met de verschillende trekkers van de huidige paragrafen.

Stuurgroep gaat hiermee akkoord.

Afspraak: Grootste hobbel ligt bij hoofdstuk 2. Hier kunnen de partijen schriftelijk commentaar aanleveren bij Natuur en Milieu. Zij maken op zeer korte termijn een nieuwe versie en sturen deze naar LNV. Deadline voor aanleveren commentaar aan Natuur en Milieu maandag 12:00. Zo concreet mogelijk.

Afspraak: Stuurgroep van de twaalfde februari wordt verlengd.

4. Rondvraag

Geen vragen

5. Volgende vergadering 12 februari

6. Sluiting

Afspraken sessies in verschillende samenstellingen

12/2/2020

Ronde 1: actuele vraagstukken

Aanwezig: LNV, NM, Nefyto, IenW, Ctgb, LTO, NVWA, Agrodīs

Afspraken:

Vrijstellingen:

- NVWA: NVWA beoordeelt dossiers (landbouwkundige noodzaak) a.d.h.v. wat de sector heeft aangeleverd en er is altijd hoor en wederhoor mogelijk. Dat leidt ook wel eens tot bijstelling. In geval van twijfel aan landbouwkundige noodzaak wordt aanvullend hierop een stap ingebouwd van consultatie van een onafhankelijk deskundige, voordat een eerste oordeel wordt uitgesproken en voor hoor/wederhoor. (NB: wie betaalt dat dan? – staat nog open).
 - **Actie: opnemen in UP, LNV doet een tekstvoorstel**
- Ctgb: tarifiering aanpassen zodat vrijstellingsaanvragen betaalbaar blijven. Baseren op werkelijke kosten (nacalculatie).
 - **Actie: opnemen in UP, Ctgb doet een tekstvoorstel**
- Ctgb: het ontbreekt soms aan een gericht gesprek tussen sector/telers en aanvragers over knelpunten. Ze kunnen elkaar nog meer opzoeken.
 - **Actie: opnemen in UP, Ctgb doet een tekstvoorstel**
- NM/LNV/IenW: vrijstellingen moeten worden gezien in het licht van de transitie. Dit moet duidelijk worden in het uitvoeringsprogramma.
 - **Actie: opnemen in UP, LNV doet een tekstvoorstel**
- LTO: versnelde erkenning / validatie van nieuwe technieken voor bv vermindering emissies, zodat deze ook kunnen worden meegenomen als risicomitigerende maatregelen bij behandeling vrijstellingsaanvraag
 - **Actie: LNV neemt dit op met IenW, vervolgens evt opnemen in UP**

Kleine toepassingen:

- LTO: ruimte zoeken in de definitie van kleine toepassingen, zodat dit meer gelijkgetrokken wordt op EU-niveau
 - **Actie: LNV heeft voorstel gedaan vanuit werkgroep actuele vraagstukken (concept draaiboek), partijen beoordelen dit, vervolgens evt opnemen in UP**
- LNV: optie om het fonds kleine toepassingen te continueren en verbreden naar een "fonds actuele knelpunten"
 - **Actie: LTO en Nefyto werken dit uit ism LNV, vervolgens evt opnemen in UP**

Experimenteerruimte

- LTO: experimenteerruimte laag-risicomiddelen en/of nieuwe technieken. LNV staat positief tegenover deze ruimte en is bereid te kijken wat daarvoor nodig is (evt. ontheffingen regelgeving bijv.).
 - **Actie: LTO komt samen met andere sectorpartijen met concrete voorstellen voor experimenten (criteria: gericht op toepassing die nu nog niet kan, beperkt in schaal en tijd, voorzien van monitoring, perspectief op brede**

toepassing indien succesvolle uitkomst experiment). LNV zal deze bezien, vervolgens opnemen in UP.

Overig:

- Ctgb: Europese toelatingen databank opzetten die kan helpen met zicht te krijgen op toelatingen in andere landen om wederzijdse erkenning mogelijk te maken. De techniek is er al. Actie op EU niveau nodig.
 - **Actie: opnemen in UP, Ctgb komt met tekstvoorstel**
- Op maandag 10 februari heeft een gesprek plaatsgevonden tussen LNV en sectorspecialisten van LTO over actuele vraagstukken. Dit heeft acties opgeleverd. Voor de volledigheid is het verslag hiervan bijgevoegd.

Ronde 2: positie van de adviseur

Aanwezig: LNV, Cumela, Artemis, NM, Nefyto, LTO, Agrodia

Afspraken:

- NM: milieu-indicator zou onderdeel moeten zijn van het adviesgesprek incl. benchmark hoe score ik t.o.v. anderen. De kracht ligt in het gesprek adviseur-teler. Advies moet ondersteunend zijn aan de transitie.
LTO e.a. partijen: transparantie en benchmark wel interessant maar niet op telersniveau (concurrentiegevoelig).
 - **Actie: Natuur en Milieu kijkt of verschillen te overbruggen zijn en komt met voorstel, vervolgens evt opnemen in UP**

Ronde 3: ketenpartijen

Aanwezig: LNV, Nefyto, LTO, Fedecom

Afspraken:

- LTO: Centraal in de discussie staat het verdienmodel van de teler, zodat meerkosten van de transitie door de markt/consument vergoed worden. Dit is een kritische succesfactor voor het realiseren van de transitie.
- Onderken dat het betrekken van de keten geen gemakkelijke opgave is en vertel het eerlijke verhaal. Keurmerken komen moeilijk van de grond, ondanks de grote inzet van partijen nu al ihkv bijv. Planetproof ondanks en mede onder politieke en maatschappelijke druk. Het verdienmodel is simpelweg niet makkelijk te regelen en de samenleving moet hier in zijn geheel verantwoordelijkheid nemen.
 - **Actie: dit verhaal verder uitwerken in het UP als onderkenning**
- Start concreet met productpilots, waarin je adhv 1 product gaat kijken hoe de keten hierin kan worden meegenomen.
 - **Actie: LTO neemt dit mee in voorstellen uitwerking pilots / experimenten (zie hierboven)**
- Check welke kansen er liggen in de handelsmissie van minister Schouten naar Nederland.
 - **Actie: LNV gaat dit na**
- Vraag aan WEcR in de studie hoe op maat keten te betrekken. Wat zijn kansen hierin die handen en voeten gegeven kunnen worden?
 - **Actie: LNV geeft dit aan WEcR door**

Ronde 4: Financiën

Aanwezig: LNV, Nefyto, LTO, Fedecom, Artemis

Afspraken:

- LTO: stelt als harde voorwaarde voor steun aan het UP dat er substantieel nieuw budget beschikbaar wordt gesteld ter uitvoering van de acties uit het UP.
- LNV: kan op dit moment nog geen financiële toezegging doen, wordt nog aan gewerkt.
 - **Actie LNV: mogelijkheden aanvullende middelen in de komende twee/drie weken uitwerken en dit de partijen laten weten voor de volgende stuurgroep-vergadering. Daarbij wordt Rijksbreed gekeken, ook in relatie tot nieuwe fondsen.**
 - **Actie LNV: inzichtelijk maken hoe huidige geldstromen lopen en worden besteed.**
- LTO: verwijst naar de oproep van een brede coalitie in september 2018, voor € 60 mln. publiek budget voor vijf jaar, en de bereidheid om daar private cofinanciering voor te leveren.
- Toezegging Nefyto: ism Plantum en Artemis kijken we wat we kunnen investeren als toelevering.
 - **Actie: Nefyto, Plantum en Artemis kijken naar wat ze kunnen investeren**
- LTO: voorstel om pilotagenda op te nemen in het UP. Wat kan snel opgepakt worden met relatief weinig middelen. Wat kun je snel op tafel leggen en wat staat snel in de steigers?
 - **Actie: LNV maakt volgende week afspraak met medewerkers van LTO, Fedecom, Agrodís, Artemis, Nefyto om te kijken welke pilots snel in de steigers kunnen worden gezet en waar dit jaar nog aan de slag kan worden gegaan met relatief beperkte middelen. De eerste stappen.**
 - **Actie: LTO, Fedecom, Agrodís, Artemis, Nefyto leveren LNV een naam aan van een medewerker die hierover meedenkt.**

Planning

- Voor 4 maart: met kerngroep en eerste ring het UP bespreken
- 4 maart: UP versie met stuurgroep delen en informeren/consulteren bestuurders
- 11 maart: vaststellen versie achterban

Vergaderverslag

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Behandeld door

10.2.e

Omschrijving	Stuurgroep Duurzame Gewasbescherming
Voorzitter	10.2.e
Notulist	10.2.e
Vergaderdatum en -tijd	11 maart 2020, 14.30 uur - 17.30 uur
Locatie	Min. LNV Bezuidenhoutseweg 73 Den Haag - Tinbergenzaal - zaal 52 - 4e verdieping

Datum

05-03-2020

Kenmerk

Bijlage(n)

Vergaderpunten

1. Opening en vaststellen van de agenda
2. Bespreking concept uitvoeringsprogramma

Rondgang over het UP:

- De duiding bij sommige onderwerpen is niet heel duidelijk. (Cumela)
- Hamvraag blijft of dit voldoende is om de transitie te halen. (Ctgb)
- Intenties staan er wel in, maar de bottelnek zit hem in de concretisering en de fasering waarin de concrete intenties gerealiseerd moeten worden. Er zijn 167 acties en de meeste dragen niet bij aan het behalen van de doelstellingen. Kosten, investeringen en opbrengsten moeten duidelijk zijn. Dit moet beter benoemd worden. (Fedecom)
- Er zit vooral veel goede intentie in en het tijdspad tot 2030 is kort. Het kan nuttig zijn om te sorteren wat op de korte termijn helpt om de doelen van 2023 te halen. (VEWIN)
- Ook dubbelingen tussen de acties. Wel een integraal stuk. Acties moeten vertaald worden naar projecten, actiehouders en budgetten. (NEFYTO) De achterban raadpleging biedt hier tijd voor.
- Er staan veel acties in, maar zijn er ook veel (gedetailleerde) acties verloren gegaan. Ook het what if scenario moet beter benoemd worden. (Artemis)
- Er ligt een integraal stuk. Eerste bijeenkomsten zijn de uitdagingen en zorgen van de primaire sector gedeeld. Een belangrijke reden om mee te doen is dat er daadwerkelijke oplossingen worden gegeven voor de problemen die er zijn. We missen de balans tussen de doelen en de manier waarop we daar mee aan de slag gaan. Wij voelen geen gedeelde verantwoordelijkheid en verwachten een meer proactieve rol van de overheid. Punten worden ingebracht komen onvoldoende terug in het concept wat er nu ligt. Op dit moment is het onvoldoende om naar de achterban te gaan. (LTO Nederland)
- We hebben al meerdere keren gesproken over de veranderende condities om de sector in beweging te krijgen naar de transitie. Dit zit goed in hoofdstuk 2. We zien nog niet de doorwerking in de andere hoofdstukken. Hoe stimuleren alle acties in hoofdstuk 4 dat de teler gestimuleerd wordt de transitie door te maken. Achterban raadpleging en haalbaarheidsstudie parallel is niet gewenst. (N&M)

- Het stuk wat er nu ligt toont meer samenhang en balans. Er missen nog wat stukken tekst, fytosanitaire eisen blijven belangrijk, korte termijn perspectief. We missen ook een financiële paragraaf. (Plantum).
- Er ligt een integraal stuk, maar missen ook nog punten. Met name de balans tussen de inzet van het bedrijfsleven en de overheid. Ook de balans tussen productie en afnemers. Nog wat open einden over IPM invulling krijgt, hoe we met data omgaan. (Agrodis)
- Er ligt een integraal onderwerp, maar nog wel zorgen over uitvoering van individuele acties. Uit ervaring weten we ook dat veel ook gaat lopen als we eenmaal beginnen. Dat zou ik dan ook willen nastreven. Ook de doelen van de KRW in 2027 staan er nu goed in en moeten erin blijven. IenW wil vooral aan de gang met wat er nu ligt. (IenW).
- Van belang dat er een disclaimer komt voor de internationale aspecten en verdienmodel. (LTO Nederland). Anders ontstaat er te veel een beeld over wat de teler moet leveren, maar niet wat hun uitdagingen zijn.
- Het verdienmodel moet inderdaad beter beoordeeld worden. Ruimte moet blijven om bij te sturen, maar het reisplan vooraf moet gezamenlijk vastgesteld worden. (N&M)
- De investeringen zijn zo groot, dat de partijen in de keten ook voldoende aangesproken moeten worden op hun verantwoordelijkheid. We moeten ketenpartners opzoeken en dat ook zij middelen op tafel moeten leggen. (Fedecom)
 - o Vanuit LTO zijn we er niet over eens hebben we ook gemerkt dat een keurmerk als plant proof ook niet helpt. We moeten de transitie binnen de huidige wereldmarkt maken. (LTO)
- We moeten de visie in het hoofd houden en krijg het gevoel dat de ambitie ter discussie wordt gesteld. (VEWIN)
 - o Dit is alleminst wat ik zeg. Maar er moeten gewoon dingen nog opgepakt worden om de transitie te halen. Dit moet concreet gemaakt worden.

3. Planning van het verder proces

Zie lijst met actiepunten.

4. Rondvraag

Geen vragen.

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Ons kenmerk
DGA-PAV / 19274158

5. Sluiting

Overzicht met actiepunten stuurgroep 11-03-2020

Algemeen:

- Alle acties zonder trekker en alle acties met een trekker die niet in de stuurgroep zit worden herformuleerd zodat de actie aan een trekker uit de stuurgroep toegekend kan worden.
- Natuur en Milieu kijkt hoe verandercondities voor de telers in hoofdstuk 4 en 5 zijn opgenomen en doet zo nodig voorstellen.
- LTO Nederland levert sectorbeschrijvingen.

Hoofdstuk 1:

- Paragraaf 1.1.; Toekomstvisie invoegen. Huidige tekst onder 1.1. wordt verwijderd.
- Paragraaf 1.2; Tekstblok onder tekst 1.2. over de transitietheorie aanvullen. Hier wordt de transitietheorie feitelijk uitgelegd. Overige tekst blijft staan.

Hoofdstuk 2:

- Paragraaf 2.1., derde alinea; tekst over KIA Landbouw, Water en voedsel en categorie A2 uitgewerkt. Er wordt beter uitgelegd wat dit precies inhoud.
- Paragraaf 2.3., nationale overheid; Toezicht en handhavingstaken van de nationale overheid toevoegen.
- Paragraaf 2.3., lokale overheden;
 - o Kop veranderen in 'provincies, waterschappen en drinkwaterbedrijven';
 - o Tekstvoorstel Unie van Waterschappen overnemen;
 - o Woord milieuonvriendelijk verwijderen;
 - o VEWIN levert aanvullende zin over drinkwaterbedrijven aan.
- Paragraaf 2.3.; agrarische ondernemers; Link maken met IPM.
- Paragraaf 2.3., producenten van gewasbeschermingsmiddelen; 10.2.e (Artemis) levert nieuwe tekst die ingevoegd wordt.
- Paragraaf 2.3.; loonwerkers; CUMELA levert tekst voorstel.
- Paragraaf 2.4., derde alinea; De zin 'De biologische sector kan daarbij als kennis- en inspiratiebron dienen.' vervangen voor 'Ontwikkelingen in de sector die al voldoen aan de visie kunnen als kennis- en inspiratiebron dienen.'

Hoofdstuk 3

- Paragraaf 3.1., derde alinea; invoegen 'De agrarisch ondernemer heeft een 'doos met bouwstenen' met maatregelen die passen in de principes van geïntegreerde gewasbescherming om schadelijke organismen te beheersen, *zonder dat de weerbaarheid wordt aangepast*'
- Paragraaf 3.2., tekstblok; tekstblok wordt aangevuld met feitelijke uitleg IPM.
- Paragraaf 3.4., keten; tekst aanvullen met moeilijkheid van de opgave.
- Paragraaf 3.5.1., Plant- en teeltsystemen zijn weerbaar;
 - o Toevoegen 'economische haalbaarheid' bij input en output.
 - o LTO Nederland en Natuur en Milieu komen met een tekstvoorstel over het aggregeren van data.
 - o Toevoegen 'suboptimale regio bij de een na laatste bullit.
 - o Toevoegen toelichting figuur 1.
- Paragraaf 3.5.2., Land- en tuinbouw en natuur zijn met elkaar verbonden; Natuur en Milieu levert tekst aan over aanknopingspunten, aanvullend op het Deltaplan biodiversiteitsherstel.
- Paragraaf 3.5.3., nagenoeg geen emissies; VEWIN levert tekstvoorstel. Dit voorstel wordt getoetst op de overeenkomst met bestaande doelen en daarna eventueel ingevoegd.
- Paragraaf 3.5.4., nagenoeg geen residu; toevoegen 'voor voedselconsumptie'.

Hoofdstuk 4

- Paragraaf 4.2.3.; Weerbare rassen, pagina 23; 'Het maatschappelijk debat rondom deze technieken zit echter op slot' wordt vervangen door 'het Europese debat rondom deze technieken is complex'.

- Paragraaf 4.3.4., technische maatregelen, pagina 29, eerst actie; Fedecom neemt hiervoor het initiatief.
- Paragraaf 4.4.1., beschikbaarheid van gewasbeschermingsmiddelen in de breedte; Toevoegen actie Artemis over inventarisatie biologische middelen andere lidstaten.
- Paragraaf 4.4.2., Actuele vraagstukken; LTO Nederland levert aanvullende tekstvoorstellen.
- Paragraaf 4.4.4., Biociden, laatste regel voor de acties; toevoegen voorbeeld gereedschap. 'Bijvoorbeeld dat het gebruik van chemische middelen voor het reinigen van gereedschap niet gezien wordt als gewasbeschermingstoepassing.'
- Paragraaf 4.5., emissiereducerende maatregelen, aanvullende afspraken, één na laatste actie; Vervangen met tekstvoorstel VEWIN.
- Paragraaf 4.6., pagina 36, laatste alinea; Zin toevoegen: 'Daarnaast zullen nieuwe teeltconcepten beoordeeld worden op het ontstaan van voor de mens schadelijke micro-organismen, zoals moederkoren.'

Hoofdstuk 5

- Paragraaf 5.3.2., Fytosanitaire import en export eisen, tweede actie; Plantum levert een tekstvoorstel.
- Paragraaf 5.3.3., fiscale instrumenten; toevoegen 'univorm' eerste actie.

Hoofdstuk 6:

- Tekst wordt ingekort en er wordt nadrukkelijker opgeschreven dat we de monitoring direct bij de start van de uitvoering gezamenlijk verder ontwikkelen.
- Indicatoren die momenteel staan beschreven worden als interessant opties voor monitoring gezien.
- 'Verminderen behoefte gewasbeschermingsmiddelen' veranderen in 'afzet en gebruik gewasbeschermingsmiddelen'

Hoofdstuk 7:

- Tekst wordt ingekort en er wordt nadrukkelijker opgeschreven dat we de governance direct bij de start van de uitvoering gezamenlijk verder ontwikkelen.
- Uitgangspunten voor de governance worden verder toegelicht.

agenda

Omschrijving	Stuurgroep Duurzame Gewasbescherming
Voorzitter	10.2.e
Notulist	10.2.e
Vergaderdatum en -tijd	22 juli 2020, 11.00 uur – 12:30 uur
Locatie	WEBEX (zie link in agenda uitnodiging)

1. Opening en vaststellen van de agenda

2. Reactie op WEcR-studie

Wat is de status van de appreciatie?

- Het wordt een integraal pakket. Het is allemaal van gelijkwaardige status en wordt gezamenlijk aangeboden aan de Tweede Kamer.

Aanbeveling 1:

- VEWIN: Er wordt wat gezegd over de doelen op gebied naar water.
- BESLUIT: 'Moeten leiden' wordt vervangen voor 'moeten bijdragen'.

Aanbeveling 2:

- N&M: ontwikkeling monitoringssystematiek is cruciaal. De ontwikkeling van monitoring moet helemaal aan het begin. Meer comfort als we zeggen dat we dat in 2020 nog gaan realiseren.
- BESLUIT: Er wordt toegevoegd dat we dit in 2020 in de stijgers gaan zetten. Deze tekst wordt toegevoegd.

Aanbeveling 3:

- Artemis: bij de zin 'WEcR constateert dat er terecht is gekozen van de small wins aanpak.' Het komt over als 'wij van WC-eend bevelen WC-eend aan'. Deze verwijzing komt te vaak terug. Is de nadruk op de small wins theorie nodig?
- BESLUIT: Woord terecht wordt weggehaald.
- N&M: We constateren dat er nog onvoldoende aandacht is geweest voor small wins. Er moet meer aandacht komen om deze small wins te vinden. Meer aandacht wat we er nu precies onder verstaan.
 - o We hebben ze tot nu toe te weinig opgezocht. (meer opzoeken)
 - o We hebben ze ook te weinig opgezocht. (meer duiding geven)
 - o Bevorderen wat er voor nodig is.

- LTO: we moeten die invulling nu nog niet definiëren.
- N&M: Small wins zijn nu al initiatieven die volgens de doelen opereren. Dat is volgens mij een logisch kader vanuit de toekomstvisie.
- LTO: Je moet breder kijken vanuit alle doelen en randvoorwaarden van de visie.
- **BESLUIT:** drie punten worden opgenomen.
 - o Concreter maken wat we ermee bedoelen
 - o We zijn bewust dat er al praktijken zijn die we moeten bevorderen
 - o Laatste zin aanvullen met het bevorderen van small wins.
 - o (Tekst opnemen dat we in het vervolg concreter maken wat we bedoelen met small wins en ze daarna meer moeten identificeren en kunnen bevorderen.)

Aanbeveling 4:

- N&M: Er moeten nog veel meer andere partijen bijgevoegd worden.
- LNV: apart overleg over de precieze invulling van de governance structuur/transitieteam.
- N&M: 'We oriënteren ons ook op partijen die small wins vertegenwoordigen' we betrekken ook partijen van nog te zoeken small wins.
- **BESLUIT:** We laten het zoals het is.

Aanbeveling 5:

- Agrodis: het is breder dan alleen afbouwbeleid. De titel zouden we moeten veranderen.
- LNV: Met deze titel doen we recht aan de aanbeveling van WEcR en het genuanceerde verhaal vertellen we er zelf onder. Wellicht dat het woord transitiebeleid daar ook genoemd worden. Maar de kop moet herleidbaar zijn naar de aanbevelingen van WEcR.
- **BESLUIT:** Afbouw wordt vervangen voor transitie. Alinea 3 wordt daarop gecontroleerd.

Algemeen:

- N&M: ook goed om er toch nog doorheen te lezen wat we herkennen en wat we gaan doen. Dit moet duidelijk zijn in het hele document.

3. Achterbanraadpleging en planning

Per punt doorlopen of iedereen zich hierin kan vinden

1 t/m 3:

- LTO: punt 1. Het doel is 'een draagvlaktoets'
- LTO: punt 2: wij kunnen niet eerder beginnen dan 17 augustus. Dit willen we met webinars doen en ook enquetes. We moeten er rekening mee houden dat we allemaal op hetzelfde moment naar buiten gaan. 27 juli is voor ons te vroeg ivm de vakantie- en oogstperiode. Eind van 28 augustus is wel te krap.
 - o LNV: Eindpunt ligt wel in september. Uiterste punt is in de ochtend van 7 september. Dan wordt het 17 augustus tot 7 september 12:00.
 - o Cumela: Voor ons is 17 augustus ook een goed start moment.
 - o Plantum: 17 augustus ook een goede startdatum
 - o BESLUIT: start datum wordt 17 augustus en loopt door in de week van 7 september. Stuurgroep richten we op 10 september
- Punt 3: LTO wil graag weten wat de achterban is van alle partijen.
 - o BESLUIT: LNV zal een uitvraag doen dat partijen dit aanleveren en dan zal er een inventarisatie gemaakt worden. Hierbij ook aangegeven welke laag er wordt geraadpleegd. Op welke manier wordt de achterban betrokken.

4 t/m 6:

- Cumela: zijn de Q&A alleen op proces of komen daar ook nog andere antwoorden bij?
- LNV: nou de inhoud is voor alsnog vertrouwelijk, dus veel verder dan proces kunnen we niet gaan. Pas op het moment dat de Kamer geïnformeerd wordt
- Punt 4:
 - o LTO: 'Partijen betrokken bij de stuurgroep'
 - o LTO: ook het commitment moet benoemd worden.
 - o N&M: Moet wel een vraag zijn om daadwerkelijk draagvlak op te halen. De achterban mag daar ook een oordeel over geven
 - o LTO: En dat de achterban ook commitment geeft en niet alleen aan de zijlijn aanbevelingen geeft.
 - o Agrodis:
- Het kan voor de partijen interessant zijn wat de redenen zijn voor een ja of een nee.
- Punt 7: BESLUIT: er wordt geen samenvatting meegestuurd.

4. Afspraken stuurgroep financiën Uitvoeringsprogramma

- LTO: We hebben een opzet gemaakt. Iedereen heeft een bijdrage geleverd, maar we moeten nog heel veel inzetten op alle acties. Maar hoe kunnen we dit commitment ook uitspreken. Daarom is er op hoofdlijnen een voorzet gedaan voor een bestuursakkoord wat alle partijen onderschrijven. Dan doen we een toezegging over hetgeen al opgehaald is, maar leggen we ook vast wat er nog onzeker is.
- VEWIN: Wat ons betreft is een commitment naast het UP niet nodig en een bestuursakkoord zal ook langs de achterbannen moeten.
- UvW: Eens met Vewin wat betreft wens tot bestuursakkoord. Praktisch blijven insteken. Commitment uitspreken zou voldoende moeten zijn.
- Cumela: Is hetgeen wat we hebben aangegeven niet voldoende
- LNV: Het doel wat we hiermee willen bereiken stijgt daar nog wat verder bovenuit omdat het ook gaat over de commitment voor het geheel.
- BESLUIT: Eerst kijken wat we met elkaar willen zeggen en er daarna pas een naam aan te geven.

5. Rondvraag

6. Sluiting

Stuurgroep gewasbescherming 10-09-2020

LTO:

- Alle sectoren zijn met de achterban (telers/ondernemers) in gesprek gegaan. Via webinar of fysieke bijeenkomsten. Ook nog een enquête. Daar kwam een eenduidige lijn uit. Dat maakt de feedback ook overzichtelijk. Veel reacties kwamen overeen.
- We hebben duidelijk de vraag gesteld of we definitief commitment konden geven.
- Aandachtspunten:
 - o **Korte termijn resultaten:** Er moet bijzondere aandacht komen voor korte termijn problemen. Hier moeten ook echt oplossingen voor komen. In het UP staan er teksten die zich hier op richten, maar we moeten ook echt aan de slag. Dit is niet alleen actie, maar ook resultaat. Dit bepaald ook of we geloofwaardigheid houden met het UP.
 - o **Inspanning wordt beloond:** Economisch perspectief voor de ondernemers moeten in beeld blijven. Extra inspanningen moeten beloond worden. Dit kan aan het begin publiek zijn, maar langdurig zou dit uit de markt moeten komen. De relatie met ketenpartijen zijn van belang.
- LTO steunt het UP en de achterban heeft dit ook breed gedragen gedaan.
- LTO wil ook dat de intentieverklaring onderdeel wordt van het UP. Onze steun is hier ook aan verbonden.

Cumela:

- De achterban staat achter de doelen, maar de laatste paar dagen zijn ze geschrokken over de insteek van het ministerie. Er wordt wetgeving gemaakt wordt zonder overleg met de stakeholders. Zoals de mestwetgeving.
- Als LNV wetgeving maakt wat in strijd is met het UP dan zullen wij ons terugtrekken.
- Verdienmodel is een belangrijk onderdeel. We denken dat we ons meer moeten richten op de consument en niet enkel op de keten. Als dat gebeurt dan kan de markt de kosten ook dragen. In het UP moet ook meer aandacht komen voor de consument en de communicatie daarover.

Agrodis:

- De meerderheid van de achterban van Agrodis steunt het UP en de appreciatie van WEcR.
- Er zijn ook zorgpunten.
 - o Zoals de kamerbrief over innovatie op het boeren erf. Het is in strijd met de afspraken hier.

Natuur en Milieu

- Onze achterbanconsultatie was een hele spannende. De opdracht was ook dat het UP ook de visie echt waar maakt. We hebben daar ook wel grote zorgen om gehad. De levering van de resultaten zou meer vertrouwen moeten hebben.
- Onze achterban bestaat uit de groene organisaties en de transitiecoalitie voedsel, waarin ook boeren organisaties zitten.
- Governance, tussendoelen, prioritering en Europese raakvlakken (leveled playingfield) zijn van groot belang.
- Natuur en Milieu wil verder met het UP, maar zal ook de aandachtspunten blijven delen.
- NM ziet het UP als een belangrijke eerste stap en wil gezamenlijk de visie waarmaken.
- De intentieverklaring en appreciatie moeten onderdeel worden van het UP

VEWIN:

- Ook de drinkwatersector zegt Ja tegen het UP.
- Enkele aandachtspunten:
 - o Commitment om samen aan de slag te gaan, maar ook de vraag of dit UP voldoende is.
 - o Ook de koppeling met andere trajecten.
- De intentieverklaring is voor VEWIN geen onderdeel geweest van de achterbanraadpleging en kan daar nu geen ja op zeggen.

Fedecom

- De achterbanraadpleging van Fedecom was spannend en intensief. De techniekleverancier hadden de vraag of het glas half vol of half leeg is.
- Positief is de teler centraal, experimenteerruimte en een helder koppeling tussen beleid en investeringen.
- Negatieve punten: afstemming tussen lange termijn ambitie en korte termijn acties. Toch teleurstelling dat het UP hier momenteel onvoldoende oplossingen voor biedt.
- Verdienmodel zouden we ook helderder over moeten zijn.
- Financiering over het gehele UP blijft ook onzeker en Fedecom vindt dat we hier aan de voorkant duidelijker over moeten zijn.
- Ook de koppeling met het nieuwe EU kader moet duidelijker.

Plantum:

- We constateren dat er een UP ligt, maar dat het verre van af is. Veel vragen staan nog open.
- We kunnen het op dit moment wel steunen en we willen verder praten.
- De intentieverklaring komt voor ons wel uit de lucht vallen. Nu kan daar geen uitspraak over gedaan worden, maar we willen hier wel over doorpraten.

Artemis:

- Vanuit Artemis is er unaniem ingestemd met de nodige aandachtspunten
- Vooral wet- en regelgeving
- De opmerking van Agrodís over de onafhankelijke adviseur steunen we en Artemis wil ook uitgenodigd worden bij het gesprek.

Nefyto

- Financien, governance, EU belangrijke aandachtspunten
- Daar bovenop moet ik melden dat het voor ons belangrijk is dat als er bio en laagrisicomiddelen moeten komen dat er in de EU voldoende beoordelingscapaciteit beschikbaar is. In het kader van het UP moet hier een bericht richting EU komen wat ons betreft.

CTGB

- Het UP is met het College besproken. Veel aandachtspunten zijn al genoemd
 - o Focus en prioritering zijn de belangrijkste
 - o Governance wordt ook cruciaal.
- CTGB onderschrijft de zorg van Nefyto over de beoordelingscapaciteit. Het verlies van GB zou ook door alle landen opgevangen moeten worden en op dit moment gebeurt het alleen door NED.

Intentieverklaring:

- We hebben het er eerder over gehad. Wat vinden we belangrijke onderdelen om toch af te spreken met elkaar.
- Welke vorm we hier aan moeten geven is een lastige. Een juridische document is voor partijen niet wenselijk en dan zou het ook onderdeel van de achterbanraadpleging moeten zijn.
- We hebben geprobeerd te onderkennen dat er nog punten op de i te zetten zijn.
- We hebben eerdere elementen geprobeerd goed samen te voegen.

Artemis:

- Het laatste punt is relevant: inachtneming met de relevante (inter)nationale wet- en regelgeving. We moeten ons daar niet zomaar bij neerleggen, want dan gaan we instrumenten missen

Agrodís:

- Punt over de financiën. Hoe is het bedoeld en hoe kunnen we het interpreteren. We willen zeker bijdragen, maar we kunnen geen volledige dekking van het programma geven op dit moment.
 - o LNV: Juist omdat we over enkele punten nog niet uitgepraat zijn lijkt het ons goed dat we wel gezamenlijk om optimaal bij te dragen. En dat kan altijd op verschillende manieren.
 - o Het moet benadrukken dat de financiën er moeten komen, maar dat het tegelijkertijd nog niet in beton gegoten is.

VEWIN:

- Het gaat niet om het juridische karakter, maar zoiets moet onderdeel worden van de achterbanraadpleging.

Plantum:

- Aan wie leggen we gezamenlijk verantwoording af?

NM:

- Welke uitspraken kunnen we doen over de governance?

Fedecom:

- Besluiten en communicatie

LNV: De formule die we nu hebben borgt dat er geen verrassingen zijn, omdat de stuurgroep juist de plek is om onderwerpen te delen.

Aan de leden van de Stuurgroep Uitvoeringsprogramma
gewasbescherming 2030

Directoraat-generaal Agro

Behandeld door
10.2.e

Datum
13 jan. 2021

Kenmerk
DGA / 21012378

Bijlage(n)
Diversen

Verslag

Omschrijving	Stuurgroep Uitvoeringsprogramma gewasbescherming 2030
Voorzitter	10.2.e
Notulist	10.2.e
Vergaderdatum en -tijd	20 januari 2021, 13.45 uur – 15.15 uur
Locatie	Via Web-ex (zie link in het digitale vergaderverzoek)

Vergaderpunten

1. Opening (13:45 -14:00 uur)

- Geen aanvullende agenda punten

2. Mededelingen

Gebruik gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw

- Toelichting vanuit Nefyto en Artemis waarom zij deze zaak hadden aangespannen. Nefyto en Artemis onderstrepen het belang van het nemen van besluiten over toelating en gebruik gebaseerd op wetenschappelijke onderbouwing. Het aangevochten besluit raakt ook laagrisico- en biologische middelen, hetgeen partijen verbaasde, kijkend naar de transitie die het UP moet ondersteunen. Beide partijen willen de lijn voor wetenschappelijk basis opnieuw onder de aandacht brengen bij de stuurgroep.
- Alle partijen delen dat de toelating gestoeld is op wetenschappelijke onderbouwing. Dit is ook de geest van het uitvoeringsprogramma en de intentieverklaring is hierbij leidend. De beslissing over het gebruik is een beleidsmatige keuze, volgend op politieke sturing vanuit de Tweede Kamer.
- Artemis en Nefyto zullen in een aparte afspraak nog het gesprek aangaan met IenW en LNV. Deze afspraak moet nog gepland worden, LNV neemt hiervoor het initiatief. Voor IenW is 10.2.e de contactpersoon.

SUD Audit

- Er zal een proces gestart worden om het nationaal actieplan te actualiseren naar aanleiding van de SUD audit. LNV wil dit in lijn doen met het Uitvoeringsprogramma en in gezamenlijkheid. Overige partijen zullen

hierover nog gecontacteerd worden. Zodra het verslag van de Europese Commissie openbaar is, zal LNV partijen daarover informeren.

- Er loopt ook een internetconsultatie van de Europese Commissie over de evaluatie en herziening van de SUD, waar de partijen individuele reacties kunnen geven. De consultatie is te vinden op:
<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12413-Sustainable-use-of-pesticides-revision-of-the-EU-rules>

3. Stand van zaken na vaststellen van het Uitvoeringsprogramma

- LNV heeft in een notie een uiteenzetting gedaan van inventarisaties die in gang gezet zijn of in gang gezet worden.
- Leden van de stuurgroep geven aan dat ze graag afstemming vooraf hadden gezien over deze opdrachten. Er zijn in het UP veel acties benoemd met trekkers, maar het gaat ook om prioritering. Deze moet gezamenlijk plaatsvinden. LTO stelt een werkafspraken voor om voortaan ook de opdrachtverlening met de partijen te bespreken. Welke vraag wordt er gesteld, welke prioritering wordt er gegeven aan de uitvoeren en van welk budget wordt de opdracht betaald. Overige partijen sluiten zich hierbij aan. LNV merkt in dat verband wel op dat partijen eerder hebben afgesproken dat er geen gezamenlijke pot zou zijn voor de financiering.
- Het Ctgb vindt ook dat de afstemming aan de voorkant beter kan, maar wil ook benadrukken dat de inventarisaties in lijn zijn met het UP, het WEcR rapport en de intentieverklaring. Daarbij hebben alle partijen aangegeven dat monitoring en governance prioriteit heeft en dit moet wel doorgang vinden. De acties die in bijlage 1 zijn geformuleerd zijn conform deze afspraken.
- NenM vraagt aandacht om bij de opdracht over monitoring rekening te houden met de randvoorwaarde dat indicatoren ook gebruikt moeten kunnen worden voor het concretiseren van de tussendoelen. Dit punt wordt meegenomen in de opdrachtformulering.
- Plantum benadrukt dat het bij de opdracht over governance belangrijk is om de gezamenlijkheid (ondertekenaars UP) hoog te blijven houden in een efficiënt opererende governancestructuur.
- LNV begrijpt de oproep van de overige stuurgroepleden om mee te kijken op de vraagstelling. LNV zal dit in het vervolg ook eerder afstemmen. LNV benadrukt daarbij dat de inventarisaties die nu (gaan) lopen, allen als expliciet uitgangspunt hebben dat de ideeën en zienswijzen van de partijen uit de stuurgroep worden opgehaald, iedereen op gelijke wijze

inbreng kan leveren en dat de rapporten/adviezen die uit de inventarisaties volgen besproken worden in de stuurgroep. Besluitvorming zal ook in de stuurgroep plaatsvinden.

- De vraagstelling van de opdrachten die nog niet zijn uitgezet zullen nog met de partijen worden gedeeld voor afstemming. Hierbij kunnen de partijen van de stuurgroep ook nog suggesties aandragen voor derde partijen die de opdracht kunnen uitvoeren. Partijen worden nadrukkelijk uitgenodigd indien gewenst hier op te reageren.
- De stakeholders kunnen vanaf maandag 25 januari worden benaderd door de volgende partijen:
 - o KPMG voor het onderzoek naar de governancestructuur;
 - o Ecorys voor de inventarisatie naar economische prikkels;
 - o CLM voor de inventarisatie van mogelijkheden voor het receptuursysteem;
 - o Org-ID voor de inventarisatie van lopende onderzoeksprojecten.

4. Advies over de Governance voor het Uitvoeringsprogramma met toelichting van KPMG (*Dyon Rekt en Marc Roels*)

- De leden van de stuurgroep geven naar aanleiding van de presentatie van KPMG aan dat het eruit ziet als een logisch proces en dat er genoeg momenten zijn waarop de zij worden betrokken. KPMG geeft aan dat alle partijen op eenzelfde wijze inbreng kunnen leveren.
- Artemis benadrukt dat het opstellen van het jaarplan niet moet wachten op het traject rondom de governance.
- Fedecom benadrukt dat het uitgangspunt voor de governance ook moet zijn dat een mogelijke structuur moet zorgen voor een effectieve en efficiënte uitvoering van het UP.
- De stakeholders bedanken KPMG voor de heldere presentatie.
- KPMG neemt na afloop van de stuurgroep het initiatief voor het inplannen van de interviews.

5. Jaarprogramma 2021

- LNV doet in een notitie een procesvoorstel voor het opstellen van het jaarplan 2021.
- De partijen kunnen zich vinden in het voorstel en stellen voor dat de kerngroep zo snel mogelijk aan de slag gaat met het opstellen van het conceptjaarprogramma. Dit voorstel wordt daarna in de stuurgroep besproken.
- Het Ctgb doet een procesvoorstel om ook al vooruit te kijken naar 2022. De overige partijen steunen dit voorstel.

- Besluit van de stuurgroep: De stuurgroep vraagt de kerngroep om aan de slag te gaan met het opstellen van het concept jaarplan voor 2021 met een doorkijk naar 2022. De kerngroep kijkt hierbij wat er tot nu toe ligt en zal waar nodig extra informatie opvragen bij de desbetreffende trekkers (inhoud, uitwerking plannen, benodigde inzet in capaciteit/middelen van de verschillende partijen). In overleg met deze trekkers zal gekeken worden welke acties verder uitgewerkt kunnen worden. Het uitwerken van acties door trekkers moet zo snel mogelijk gebeuren om nog dit teeltseizoen (2021) aan de slag te kunnen. Het programma dat LTO heeft opgesteld wordt ook betrokken door de kerngroep. Het concept jaarplan wordt geagendeerd voor de stuurgroep die plaats zal vinden in de week van 8-12 maart.
- Partijen kunnen zich aanmelden om deel te nemen aan de kerngroep bij LNV. In de oude kerngroep zaten: LTO, Artemis, Nefyto, NenM, Unie van Waterschappen, IenW en LNV. NenM en Nefyto zeggen nog te zullen kijken naar mogelijke deelname ivm de beschikbare capaciteit. Agrodix geeft aan waarschijnlijk te zullen deelnemen, maar komt hier na de stuurgroep nog op terug. LNV neemt het initiatief voor het bijeenbrengen van de kerngroep en zal een eerste vergadering plannen.

6. Vaststellen datum volgende vergadering

- Volgende vergadering: Week 8-12 maart
- Agendapunten
 - o Jaarplan 2021 (doorkijk 2022)
 - o Opdracht governance

7. Rondvraag en Sluiting

- Agrodix brengt het punt in dat het proces in de werkgroep actuele vraagstukken moeizaam verloopt.
- Naar aanleiding van deze discussie komt er een apart gesprek over werkgroep actuele vraagstukken op stuurgroep-niveau met alle deelnemende partijen van de werkgroep. LNV neemt het initiatief.
- Enkele stakeholders benadrukken dat bij de uitvoering van het UP rekening gehouden moet worden met greendeal en farm2fork. De voorzitter geeft aan dat deze verbinding ook in de tekst van het UP is gelegd.

VERSLAG CONCEPT

Omschrijving	Stuurgroep Uitvoeringsprogramma toekomstvisie gewasbescherming 2030
Voorzitter	10.2.e
Notulist	10.2.e
Vergaderdatum en -tijd	9 maart 2021, 15.00 uur - 16.30 uur
Locatie	Digitaal via Webex

Met kennisgeving afwezig: 10.2.e (UvW), Vewin breng de reactie van de UvW in; 10.2.e (NVWA) vervanger 10.2.e .

Vergaderpunten

1. Opening en vaststellen van de agenda
Aan de agenda wordt toegevoegd het informeren stand van zaken van de opdrachten van LNV (agendapunt 6).
2. Verslag vorige vergadering d.d. 20 januari 2021
Bij de mededeling over het gebruik van middelen buiten de landbouw wordt bij de tweede bullit de tekst als volgt: Alle partijen delen dat de toelating gestoeld moet zijn op wetenschappelijke onderbouwing. Dit is ook de geest van het uitvoeringsprogramma. Alle partijen onderstrepen dat. Tegelijkertijd is het partijen bekend dat er in het maatschappelijke debat over de toelating en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ook argumenten aan de orde kunnen zijn die kunnen conflicteren met de wetenschappelijke onderbouwing.
3. Mededelingen
 - a. Het Ctgb heeft een voorstel gedaan bij de Europese commissie om proces rond de datavereisten bij micro-organismen efficiënter te maken door reviews groepsgewijs te doen. De Commissie overweegt hiermee een pilot te doen.
 - b. Het Ctgb actualiseert binnenkort de driftcalculator met de nieuwe onderzoeksgegevens, die recent beschikbaar zijn gekomen.
 - c. Stand zaken Nationaal Actieplan (NAP). LNV meldt dat Nederland, mede naar aanleiding van de SUD-audit door de Europese Commissie, de komende tijd een geactualiseerd NAP moet indienen bij de Europese commissie. Het uitgangspunt is dat het

NAP zo veel mogelijk aansluit Uitvoeringsprogramma gewasbescherming. In de agendabijlage 3.c is beschreven welke lijnen daarbij worden gebruikt en de wijze van consultatie van het NAP. Vragen en opmerkingen daarover kunnen per e-mail naar LNV worden gestuurd: 10.2.e@minlnv.nl

4. Jaarplan 2021-22

De kerngroep heeft in opdracht van de stuurgroep gewerkt aan het Jaarplan 2021-22. De voorzitter bedankt de leden van de kerngroep voor de constructieve samenwerking. De bespreking is bedoeld als eerste stap en vervolgens werken de 'trekkers' de voorgestelde acties verder uit.

LNV licht het voorstel toe. Het vertrekpunt van de kerngroep was de huidige situatie, waarin per actie een trekker is afgesproken. De centrale vraag was: welke actie wil je in 2021 starten, wat heb je als trekker nodig qua samenwerken, capaciteit en financiering. De uitkomst van die vraag is dat grosso modo voldoende capaciteit en financiering beschikbaar is. Daarnaast is nu per actie bekend welke partijen willen samenwerken. Vervolgens is het van belang om de acties op basis van publiek-private samenwerking op korte termijn verder uit te werken en te starten. Waar financiering door LNV gevraagd wordt, zijn er duidelijke projectplannen nodig, die voldoen aan de voorwaarden uit de subsidie- en staatssteunkaders waarmee LNV moet werken. LNV zal daarvoor zo snel mogelijk informatie beschikbaar stellen via de kerngroep.

De leden van de stuurgroep maken bij het voorstel (agendabijlage 4) de volgende opmerkingen:

- Het voorstel ziet er goed uit als startpunt, en maakt de noodzakelijke voortvarende start nu mogelijk. De pilots verdienen prioriteit, omdat daarin de ondernemer centraal staat. In de sector staan veel mensen klaar om aan de slag te gaan. Er is vertrouwen dat met deze eerste aanpak de sturing steeds beter wordt.
- De aanpak die nu gevolgd is (uitvraag bij trekkers welke acties in 2021 worden gestart), heeft een omvangrijke set van acties opgeleverd. Dat is goed in het licht om in de praktijk van start te gaan, tegelijkertijd maakt het dat lastiger om als stuurgroep te prioriteren in relatie tot de strategische doelen van het UP. Enkele partijen noemen de wens om een beknopt jaarplan (bijv. 10 prioritaire acties) te hebben, anderen geven aan dat het brede palet dat er nu ligt ervoor kan zorgen dat iedereen concreet aan de slag kan gaan. De

wens wordt uitgesproken om in de toekomst als stuurgroep meer te kunnen sturen op de inzet op acties in relatie tot de strategische doelen en over jaren heen.

- De clusters die in de agendabijlage 1 zijn genoemd zijn verduidelijkend en kunnen ook aansluiten bij de governance. Een andere suggestie is om de acties te clusteren per strategisch doel van het UP.
- Het huidige voorstel is nog niet overzichtelijk en niet handzaam om te gebruiken voor communicatie. In het voorliggende voorstel van de kerngroep is opgenomen om het geheel van acties handzaam te maken.

De voorzitter waardeert de constructieve lijn van bespreking en concludeert dat de stuurgroep op hoofdlijnen akkoord gaat met het voorstel van de kerngroep. De 'trekkers' werken de acties uit in projectplannen. Aandacht wordt gevraagd voor balans in de inzet voor de te starten studies en voor de andere acties.

Verder wordt afgesproken dat acties die buiten het UP worden gefinancierd (bijvoorbeeld in de topsectoren) wel inhoudelijk worden afgestemd en besproken en de mogelijkheid wordt geboden dat andere partijen aanhaken.

5. Pakket van maatregelen

Fedecom, LNV, LTO Nederland verzoeken de stuurgroep in te stemmen met het uitwerken van enkele nieuwe principes voor het versnellen van de beschikbaarheid van driftreducerende maatregelen en technieken door het toepassen van rekenregels, expert judgement en experimenteerruimte.

De voorzitter bedankt de opstellers van de voorstellen voor de inbreng. De stuurgroepleden stemmen in met het verder uitwerken van de voorstellen (agendabijlage 5). Inhoudelijke opmerkingen kunnen nog worden ingebracht bij de tijdens het proces van de uitwerking. Het eindresultaat komt terug als voorstel in de stuurgroep.

6. Stand van zaken opdrachten van LNV

LNV stuurt zo snel mogelijk de concept opdrachtbeschrijvingen voor de inventarisaties waarvoor nog geen opdracht is gegeven naar stakeholders, met verzoek om reactie.

7. Rondvraag en sluiting

- 10.2.e vraagt aandacht voor de doelstelling weerbare teelten. In de praktijk is nagenoeg geen emissie sterk in beeld en weerbare teelten minder.
- 10.2.e meldt dat zij per 1 juni aanstaande haar functie overdraagt aan 10.2.e. Het voornemen is dat zij bij het vijftigjarig jubileum van Nefyto afscheid neemt. Zij stelt voor dat in de vergadering van 21 april aanstaande 10.2.e aanwezig is om kennis te maken. Dat is uiteraard akkoord.
- De voorzitter attendeert dat er de komende periode veel moet gebeuren en wijst op het belang om indien nodig snel bilateraal contact te leggen.

Data volgende vergadering

De volgende data zijn ingepland: 21-04-2021, 02-06-2021, 08-07-2021

Verslag Stuurgroep Duurzame Gewasbescherming 21-04-2021

Vergaderpunten

1. Opening en vaststellen van de agenda

- 10.2.e (Ctgb) sluit later aan.
- 10.2.e Laar (LNV) is verhinderd.
- 10.2.e stelt zichzelf voor en zal 10.2.e vervangen namens Nefyto.
- 10.2.e neemt deel aan de stuurgroep namens Unie van Waterschappen.
- Geen aanvullingen op de agenda.

2. Notulen vorige vergadering d.d. 9 maart 2021 (bijlage 1)

- De vorige keer hebben we gesproken over een aanpassing in het verslag van 9 maart 2021. De reacties zijn aangepast.

3. Mededelingen

- De invoering van Emissiereductieplannen (ERP)
- De invoering van Emissiereductieplannen (ERP) voor werkzame stoffen in gewasbeschermingsmiddelen heeft mede geleid tot een daling van de normoverschrijdingen in het oppervlaktewater. Dat is de conclusie die getrokken kan worden voor twee derde van de werkzame stoffen met een ERP. Dit is een positief resultaat dat we willen vasthouden. Voor die werkzame stoffen waarbij de daling nog niet is ingezet, zien toelatinghouders toe op naleving van de maatregelen, hoewel oorzaken meestal ook buiten de werking van de ERPs liggen.
- Het is nog werk in uitvoering en er vinden ook nog gesprekken plaats met het Ctgb over stapeling.
- Nefyto is blij dat de inzet van aanvragers en toezichthouders gezien worden in de stuurgroep.
- LTO Nederland vraagt of het alleen over ERP stoffen gaat of een algemene trend? Wanneer het een algemene trend is, dan zouden er ook wat lof richting de toepassers van middelen gaan.
- Het positieve resultaat is breder toe te schrijven dan alleen de ERPs.
- Stand van zaken Jaarplan 2021-22
- De stuurgroep heeft in de vergadering van 9 maart jl. de kerngroep gevraagd handvatten uit te werken voor de acties waar co-financiering gevraagd wordt. Ook is aan de kerngroep meegegeven om urgentie te geven aan acties die snel moeten beginnen om geen teeltseizoen verloren te laten gaan.
- De kerngroep heeft deze opdracht opgepakt en inmiddels zijn de partijen die co-financiering willen aanvragen bij LNV op de hoogte gesteld van de handvatten. Deze partijen werken momenteel hard aan het opstellen van projectvoorstellen welke bij LNV kunnen worden ingediend. Het uitwerken van de projectvoorstellen heeft op dit moment prioriteit.
- Daarnaast heeft de kerngroep de taak op zich genomen om 'de vinger aan de pols' te houden wat betreft het oppakken van acties tot dat er een nieuwe governancestructuur is. Dit houdt in dat de partijen worden gevraagd om bij de kerngroep te melden wanneer en welke acties er worden opgepakt, zodat de kerngroep het overzicht kan houden en eventueel suggesties kan doen over de integraliteit tussen de acties.

- Betreffende het jaarplan werkt de kerngroep aan een verdere uitwerking van de versie die in de stuurgroep van 9 maart is besproken. Het eerste doel is om een versie van het jaarplan te maken die gedeeld kan worden met partijen die momenteel via acties zijn aangesloten bij het UP. In het kader van de communicatie is de kerngroep van plan om rond 1 juni een jaarplan te hebben opgesteld wat breed gedeeld kan worden. 1 juni zal als peildatum gelden om een uitspraak te kunnen doen welke acties uit het jaarplan al zijn gestart.
- **Stand van zaken LNV opdrachten**
- Conclusie: Het loopt goed en de eerste adviesrapporten zijn eind april/begin mei te verwachten.
- **Verslag gesprek over werkwijzen bij actuele vraagstukken van LNV, NVWA, Ctgb Agrodīs.**
- De subwerkgroep vrijstellingen zou eigenlijk afgelopen woensdag (14-4) vergaderen over de drie casussen. Dit is niet doorgegaan, omdat de analyse van de NVWA en Ctgb nog niet af was.
- Het overleg is verplaatst naar 11 mei.
- In het overleg wordt er gekeken naar het proces van het aanvragen van een vrijstelling. De casussen die ter sprake liggen worden **niet** opnieuw beoordeeld. Ze zijn bedoeld om het proces te analyseren.
- De subwerkgroep zal de uitkomsten van de analyse voorleggen aan de stuurgroep, waarbij indien van toepassing ook suggesties voor verbeteringen in het gehele vrijstellingsproces worden gedaan. Er wordt dus gekeken of aanvrager, NVWA en Ctgb verbeteringen/verduidelijkingen kunnen aanbrengen.
- LTO Nederland: LTO Nederland zou graag iets meer gewicht geven aan dit onderwerp. Het is belegd bij een subwerkgroep, maar voor LTO is dit een belangrijk punt. Het lijkt erop of de subwerkgroep wordt ingehaald door de praktijk. Hierbij een oproep voor meer urgentie en een oproep voor een datum wanneer de analyse beschikbaar is.
- Agrodīs steunt de oproep van LTO Nederland en roept op om het toch mogelijk te maken om de 22 casussen die besproken worden in het kader van actuele vraagstukken opnieuw te beoordelen en om het huidige proces te versnellen.
- LNV: Het belang van de problematiek onderstrepen wij ook. Toch zijn we terughoudend om elke afgewezen casus opnieuw tegen het licht te houden. Eventuele herbeoordeling van casuïstiek moet pas gebeuren als de toelatingsprocedure goed is doorgenomen en als er dan aanleiding is om dit te doen.
- NVWA: Wij zijn goed aangehaakt bij het proces en volgens mij loopt het goed.
- Ctgb: In een eerder overleg heb ik al aangegeven dat het mogelijk is dat niet op alle knelpunten een korte termijn oplossing is. Het lijkt soms alsof alle vizieren gericht zijn op Ctgb en NVWA, maar wij hebben ook niet alle mogelijkheden om die knelpunten op te lossen. Wij doen uiteraard wat er in onze macht ligt, maar soms liggen de problemen of oplossingen niet in onze macht. Dit willen we toch onderstrepen.
- Afspraak: De analyse wordt in de stuurgroep van 2 juni besproken.

4. Governance

- **Vragen en opmerkingen**

- Plantum: Ik zie veel verschil met de conceptversie voor de telefonische ronde. Ik heb nog wel zorg over een programmabureau van 3 personen die allemaal een 1 jarig contract krijgen. De vraag wat ze precies gaan doen en praktisch erg lastig. Bij het tuinbouwakkoord wordt deze taak door 1 persoon opgepakt terwijl de reikwijdte van het programma breder is dan het UP. Wat gaan de drie mensen doen in het programmabureau?
- N&M: Als we kijken naar het UP kijken hebben we 3 strategische doelen. Vanuit N&M hebben we vanaf het begin aangegeven dat het belangrijk is om partijen die al op die manier werken een stem krijgen in het proces. Dit staat ook in het WEcR advies. Dit hebben we ook in dit proces benadrukt. Wij vinden het belangrijk dat de stem van de teler die al werkt volgens de principes van het UP terug te vinden is in de governance. Dit lezen wij niet terug. Hoe kan dit?
- UvW: Vindt KPMG dat de benoemde knelpunten worden weggenomen met het adviesvoorstel?
- VEWIN: Het onderscheid tussen transitieteam en het programmabureau is nog onduidelijk. Wat is de verhouding tussen de kerngroep en het programmabureau? Wat wordt bedoeld met 'aansluiten op de context'? Wie stelt in de toekomst het jaarplan op? Ik heb ook behoefte aan een toelichting aan het standpunt van het ministerie van IenW.
- LTO Nederland: Mijn vragen sluiten erg aan op de vragen van VEWIN. Hoe zorg je ervoor dat het onafhankelijk bureau voldoende aansluiting heeft met kerngroep en stuurgroep. Zou het niet meer een ondersteuning moeten zijn voor de kerngroep. Wat is daarnaast de mening van KPMG over het terugtrekken van IenW.
- Artemis: Ook mijn vragen sluiten aan bij de rest. Wat zijn de taken van de kerngroep, transitieteam en het programmabureau?
- Fedecom: Mijn vraag ligt in het verlengde van LTO. Wat ik niet begrijp is dat er een eerdere versie hele andere ideeën heb gezien dan die ik nu zie. Wat zijn de argumenten die voor deze veranderingen hebben gezorgd? Is dit een opsomming van meningen van de stakeholders of is dit de analyse van KPMG. Daarnaast is de verhouding tussen kernteam en programmabureau onduidelijk. Ook het punt van IenW moet verder onderbouwd worden.
- Agrodis: Hoe zijn jullie tot deze werkgroepindeling gekomen met deze indeling van partijen?
- Ctgb: Als ik mij goed herinner heeft WEcR geadviseerd een transitieteam op te stellen met een transitiedeskundige. Hebben jullie deze bewust niet opgenomen of zien jullie een meer adviserende rol voor een transitiedeskundige? Daarnaast ook de vraag om nogmaals naar de werkgroepen te kijken en de vraag of jullie daar de systematiek met subwerkgroepen bij vinden passen?
- NVWA: De afbakening tussen werkgroep 1 en 2 moet beter en ook de verhouding van de werkgroepen met de strategische doelen. Daarnaast ziet de NVWA geen trekkersrol voor zichzelf in werkgroep 5.
- Cumela: Blijft IenW wel trekker van het pakket van maatregelen. Voor de rest sluit ik mij aan bij de vragen hierboven en had ik toch graag een onafhankelijk voorzitter gezien.
- Nefyto: Ik sluit mij aan bij de vragen die anderen hebben gesteld.

KPMG:

- Het uiteindelijke rapport zal uitgebreider zijn dan deze presentatie waardoor er ook meer ruimte is voor uitleg en argumentatie.

- Er zijn wijzigingen geweest en daarbij hebben we gekeken naar draagkracht en werkbaarheid. Hierbij speelt onze expertise een belangrijke rol.
- Bij het programmabureau kijken we vooral naar de taken en dat die taken niet verenigd kunnen worden in een persoon. Je hebt een ander profiel nodig voor het omgaan met data, communicatie en de secretaris functie. Daarom zijn we op 3 terecht gekomen.
- Aansluiting op de context gaat met name in op de externe partijen van het UP en de acties die daar ondernomen worden.
- Het jaarplan wordt door het programmabureau opgesteld. Naast de monitoring van dit plan wordt het ook opgesteld.
- Het programmabureau staat wat ons betreft naast de kerngroep en dat het programmabureau ook de nodige inhoudelijke kennis nodig om te opereren. Er is dus geen sprake van hiërarchische verhouding.
- Er moet geleerd worden van initiatieven die al ontplooit worden en dat deze voorbeelden erbij gehaald moeten worden. Tegelijkertijd geven partijen ook aan dat de governance eigendom moet blijven van de partijen van het UP.
- Transitiedeskundige zou plaats kunnen nemen in een klankbord groep en dat zullen we verduidelijken in het eindrapport.
- De taakafbakening in het groei-model zal een geleidelijke overgang zijn. Eerst goed beschrijven wat de taken zijn en dan overdragen.
- De knelpunten worden grotendeels opgelost door vooraf goede afspraken te maken over rollen en verantwoordelijkheden. Ook een betere voorbereiding van overleggen zal voor meer efficiëntie zorgen. Een kleinere stuurgroep leidt niet per definitie tot een betere besluitvoering. Tegenstelde belangen zullen er in welke governancevorm dan ook blijven en dat is ook de uitdaging van deze groep.
- Er kan ook nog schriftelijke input geleverd worden tot 27 april.

Wens van IenW

- Wij zitten ook met een capaciteit probleem maar met deze intensiteit van de stuurgroep kunnen wij het niet waarmaken om altijd aan te schuiven. Wij hebben moeite met die intensiteit. En als het echt nodig is ben ik uiteraard bereid aan te schuiven in een stuurgroep.
- LTO Nederland: Ik vind de wens die IenW heeft toch zorgelijk en de onderwerpen die in hun portefeuille zitten zijn wel van wezenlijk belang. Het is wat ons betreft ook verantwoordelijkheid nemen voor het tot stand brengen van de doelen die we gezamenlijk hebben afgesproken. Dus hierbij wil ik nogmaals het verzoek doen om structureel onderdeel te blijven uitmaken van deze stuurgroep.
- LNV: Het blijft wel zo dat IenW verantwoordelijk blijft voor haar eigen beleidsdoelen. LNV is wel bereid om hier pragmatisch mee om te gaan, maar het lijkt handig om toch aan te sluiten op die momenten wanneer het onderwerp water goed besproken wordt.
- IenW: Nogmaals, wij ondersteunen het UP en dat blijven wij doen, maar met deze intensiteit van de stuurgroep kunnen wij niet elke keer aansluiten.
- Nefyto: Wat betekend dit besluit van IenW voor de uitvoering van het pakket van maatregelen en de doelen uit het GGDO?
- LTO: We moeten er wel voor zorgen dat de integraliteit van het programma als geheel goed bewaakt wordt.

Overige punten:

- Wat LTO betreft zijn we gebalanceerde vertegenwoordigd in de stuurgroep.

- N&M: uit het WEcR rapport komt ook naar voren dat de representativiteit van telers die al volgens de uitgangspunten werken. Er moet niet over hen, maar door hen gesproken worden. Dat is een belangrijk onderdeel voor het halen van de doelen. Als het neerkomt op draagvlak zou ik het fijn vinden welke onderdelen er uit het advies zijn gevallen zodat de stuurgroep daar zelf over kan praten.

5. Rondvraag en sluiting

- De volgende data voor de stuurgroep zijn ingepland: 02-06-2021 en 08-07-21.
- LNV stuurt schriftelijk een update rond over het NAP.
- Hoe gaan LNV om met de F2F strategy? Doorvertaling van doelstellingen ligt bij de Europese Commissie dus dat is nog afwachten. Een volgende bewindspersoon zal hier ook mee aan de slag gaan. Voor nu blijven we doorgaan op de lijn die we hebben gekozen met het UP.
- In mei moet er een proces worden opgesteld om tot een definitieve governancestructuur te komen die in de stuurgroep van juni kan worden besproken. LNV neemt hiervoor het initiatief.
- De stuurgroep bedankt **10.2.e** voor haar inzet en haar rol bij het tot stand komen van het UP gewasbescherming.
- Jaarplan, actuele vraagstukken en governance, NAP besproken in de volgende vergadering.

Omschrijving	Verslag stuurgroep uitvoeringsprogramma toekomstvisie gewasbescherming 2030
Voorzitter	10.2.e
Notulist	10.2.e
Vergaderdatum en -tijd	2 juni 2021, 15.30 uur - 17.00 uur
Locatie	Via Webex

Vergaderpunten

1. Opening en vaststellen van de agenda
 - 10.2.e is de nieuwe voorzitter van stuurgroep namens LNV en stelt zichzelf voor.
 - De Unie van Waterschappen heeft zich afgemeld voor deze vergadering
 - Het ministerie van IenW is afwezig.
 - Er zijn geen aanvullende agendapunten.
2. Verslag vorige vergadering d.d. 21 april 2021 (bijlage 0)
 - Plantum: Het onderwerp actuele vraagstukken staat niet op de agenda, maar ik wil wel mijn urgentie uitspreken dat er snel voortgang gemaakt moet worden.
 - LTO: De urgentie delen wij vanuit LTO, maar de analyse die er op dit moment lag voldeed nog niet aan wat we voor ogen hebben. Snelheid is geboden, maar zorgvuldigheid ook.
 - LNV: We zetten het op de agenda van de volgende vergadering (08-07)
 - Het verslag wordt vastgesteld.
3. Mededelingen
Zie bijlagen 1, 1a en 2.
 - Plantum: betreft de inventarisatie van de onderzoeksopdrachten een publieke inventarisatie. Kan dit extern gedeeld worden?
 - LNV: We bespreken het document nog in de kerngroep, wat wellicht tot meerwaarde kan leiden bij de verspreiding van dit document. Daarna kan het gedeeld worden.
 - LTO: Met betrekking tot de opdrachten is het de werkwijze geworden dat de stakeholders enkel in het interview betrokken worden. Wij hopen dat deze betrokkenheid wat meer kan worden dan het momenteel is. Daarnaast hebben we het idee dat de uitkomsten van de onderzoeksopdracht niet helemaal compleet is. Het is goed dat de kerngroep hier nog verder naar kijkt.
 - LNV: We zullen de partijen meer betrekken bij de lopende (en nieuwe) opdrachten. Bij monitoring zullen we hier extra aandacht aan geven.
 - NM: De land- en tuinbouw en natuur verbindende maatregelen is voor ons van belang.
 - LNV: Bij deze opdracht wachten we momenteel op een offerte van de WUR en die zullen we delen met geïnteresseerde partijen.
 - Cumela: Hoe verhoudt de indeling van de inventarisatie (3 strategische doelen) zich tot de indeling van het jaarplan?
LNV: Dit is inderdaad een andere indeling dan dat er voor het jaarplan

is gekozen. We zullen met de kerngroep kijken hoe hiermee om te gaan.

- *LNV: We doen ons best het verslag van deze stuurgroep z.s.m. te delen met de contactpersonen van het UP.*

4. Governance

KPMG heeft het eindadvies over de governance opgeleverd (bijlage 3). De kerngroep heeft een aantal beslispunten voor de stuurgroep geïdentificeerd (bijlage 4). De stuurgroep wordt gevraagd daar over besluiten te nemen.

Discussiepunt 1, gefaseerde aanpak.

- *Artemis: Het is een logische zaak dat het is opgedeeld in fasen, maar wat is de onderliggende gedachten bij de afbakening van de verschillende fasen?*
- *Plantum: Wat gaan we doen met de eerste ring? Blijft deze in stand tot de nieuwe governance er is? We hebben als Plantum niet meegedraaid in de kerngroep, maar we zouden wel graag meedenken over de werkgroepen. Wanneer wordt de eerste ring afgeschaft?*
- *LTO: Eens met de gefaseerde aanpak.*
- *Besluit: De stuurgroep stemt in met de gefaseerde aanpak.*
- *Besluit: De kerngroep wordt gevraagd de tijdlijn verder te concretiseren.*
- *Besluit: De kerngroep neemt mee wat er gebeurt met de eerste ring. En zorgt dat partijen die dat willen kunnen meedenken bij de verschillende onderwerpen.*

Discussiepunt 2, samenstelling stuurgroep.

- *De Unie van waterschappen heeft laten weten slechts 3x per jaar aanwezig te zijn bij de stuurgroep.*
- *Ctgb: Wij kunnen ons niet helemaal vinden in de conclusie van KPMG over de positie van het Ctgb. In het interview heb ik in het gesprek met KPMG gezegd dat wij ons te allen tijde willen blijven inzetten in de stuurgroep, maar dat het voor ons wel tot de mogelijkheden behoort om ons eventueel door LNV te laten vertegenwoordigen.*
- *NM: We kunnen ons vinden in een voorzitterschap van LNV en in de huidige samenstelling, mits er een goede klankbordgroep komt.*
- *LTO: Eens met het voorstel. We zijn het alleen niet eens met allerlei afmeldingen van de stuurgroep. Iedereen heeft meegeschreven en*

men moet ook aanwezig blijven voor de uitvoering. Het gaat om de integraliteit van het UP en daar kun je niet elementen uitpikken bij elke vergadering.

- *VEWIN: IenW heeft volgens mij laten weten dat ze afhaken.*
- *Besluit: De stuurgroep is akkoord met het voorstel bij discussiepunt 2.*
- *Actie: De voorzitter zal een mail sturen naar de Unie van Waterschappen om onze teleurstelling uit te drukken over de manier waarop deze boodschap is gedeeld en de inhoud van het bericht.*

Discussiepunt 3, klankbordgroep.

- *NM: Een gefaseerde aanpak lijkt mij logisch en goed om te zien dat er een klankbord groep komt. Maar is het nodig om én een klankbordgroep én een transitieteam te hebben? Kunnen we deze twee samenvoegen? En kunnen we een wat formeler mandaat geven aan de klankbordgroep? Een duidelijke opdracht om de stuurgroep bij de les te houden.*
- *LNV: Wij zien de transitieteam als een werkgroep en de klankbordgroep als de 'luizen in de pelt' die kritisch advies geven aan de stuurgroep.*
- *NM: Als deze onderverdeling er is dan is het logisch deze twee groepen gescheiden te houden.*
- *Agrodis: De kerngroep komt voort uit afvaardiging van de stuurgroep, terwijl de klankbord groep dat niet is. Dat is een groep die uit experts bestaat. Het moet niet zo zijn dat mensen vanaf de zijlijn meekijken. Kritisch meedenken is gewenst, maar heeft wel grenzen.*
- *Nefyto: De opdracht aan de klankbord groep moet worden beperkt tot advies aan de stuurgroep en niet andere groepen.*
- *LTO: Wij delen het inzicht van LNV over de verhouding klankbordgroep en transitieteam. We kunnen allemaal wel partijen opnoemen nu, maar laten we het voorstel van de kerngroep afwachten. Voor ons horen ketenpartijen ook thuis in de klankbordgroep. Een opdracht is ook beter dan een mandaat.*
- *Besluit: De stuurgroep is akkoord en is van mening dat er een duidelijke opdracht wordt geformuleerd met als kern dat de stuurgroep scherp wordt gehouden. De klankbordgroep heeft geen verhouding met overige lagen in de governance. De stuurgroep wacht een voorstel van de kerngroep af over de opdracht van de klankbordgroep en de samenstelling.*

Discussiepunt 4, werkgroepen.

- *Voorstel van de voorzitter: De stuurgroep geeft de kerngroep de opdracht om uiterlijk 8 juli de werkgroepindeling verder te optimaliseren.*
- *Fedecom: Naast de indeling moet de kerngroep ook kijken naar de opdracht per werkgroep. Dit heeft urgentie en moet 8 juli meegenomen zijn in het advies van de kerngroep.*
- *LTO: Als aanbeveling geef ik aan de kerngroep mee dat er sowieso een zesde werkgroep moet komen voor actuele vraagstukken. Deze moet wat ons betreft terugkomen in een nieuw voorstel.*
- *Besluit: De stuurgroep geeft de kerngroep de opdracht om uiterlijk 8 juli de werkgroepindeling verder te optimaliseren. Hier moet aandacht zijn voor actuele vraagstukken. Bij de indeling verwacht de stuurgroep ook een (concept) opdrachtbeschrijving voor iedere werkgroep.*
- *Verder vraagt de voorzitter om als stuurgroepleden de medewerkers in de kerngroep hier tijd voor te geven, want we vragen als stuurgroep veel van de kerngroep op dit moment.*

Discussiepunt 5, transitieteam en programmabureau.

- *LNV heeft de voorkeur voor optie 2b*
- *Artemis deelt de mening van LNV en heeft ook de voorkeur voor 2b. Het is goed dat deze twee clubs goed met elkaar samenwerken. Nog een vraag: hoe past een onafhankelijk voorzitter hierbij?*
- *LNV: de voorzitter zou meer procesbegeleider zijn. Dus onafhankelijk van de onderwerpen.*
- *Nefyto: Ik kan mij voorstellen dat een programmabureau ook ondersteuning dient aan werkgroepen. Dit past beter bij 2a. Wij kunnen ons ook vinden in 2b, maar wellicht dat er dan wat flexibiliteit mogelijk is voor ondersteuning aan de werkgroepen.*
- *LTO: Wij sluiten ons aan bij de opmerkingen van Artemis. Dit is lean en mean en dat hebben we nodig.*
- *VEWIN: Wij kunnen ons vinden in 2b. Opvallend was wel in het advies van KPMG dat het programmabureau verdween in fase 3. Hoe zat dit precies?*
- *Ctgb: Ik wil nog even stilstaan bij de oproep van de kerngroep dat het transitieteam andere competenties nodig heeft. En ik wil ook aandacht vragen dat het transitieteam voldoende capaciteit heeft. Scheiding*

tussen inhoud (transitieteam) en proces (programmabureau) kan ons juist helpen.

- *LNV: Het is inderdaad belangrijk dat er voldoende capaciteit is voor ondersteuning.*
- *Agrodis: Het is belangrijk dat het programmabureau ook ondersteuning geeft aan de stuurgroep, maar ook aan de kerngroep/transitieteam*
- *Besluit: De stuurgroep gaat akkoord met optie 2b. Er zal aandacht moeten zijn voor goede rolverdeling tussen transitieteam en programmabureau.*

Discussiepunt 6: Voorstel vervolgproces

- *LTO: Ik wil de versnelling toch nuanceren. De opdracht formulering voor de klankbordgroep is begrijpelijk om naar voren te halen, maar de samenstelling behoeft meer tijd.*
- *LNV: Er zal nog wel discussie zijn over de samenstelling dus een voorstel van de kerngroep die dat meeneemt is goed voor de discussie in de stuurgroep op 8 juli.*
- *Cumela: De klankbordgroep zal sowieso een dynamisch geheel moeten zijn. De samenstelling moet kunnen veranderen in de loop der jaren.*
- *Besluit: Stuurgroep gaat akkoord met de eerste stap in Q2.*
- *Besluit: Stuurgroep wil dat stap 2 in juli wordt opgeleverd (Q2). Een voorstel voor opdracht en samenstelling.*
- *Besluit: Stuurgroep wil in juli een duidelijke opdracht voor de klankbordgroep en een aanzet voor deelnemers (Q2).*
- *Besluit: Stuurgroep gaat akkoord met stap 4.*

De stuurgroep bedankt de kerngroep voor de voorbereiding.

5. Jaarplan 2021-22

De kerngroep heeft een inhoudelijk jaarplan (bijlage 5) en een toelichting (bijlage 6) opgesteld de stuurgroep wordt gevraagd met dit voorstel in te stemmen.

- *De kerngroep vraagt de stuurgroep of dit de hoofdpunten zijn die in het jaarplan moet komen of heeft de stuurgroep nog toevoegingen?*
- *Plantum: Waar kunnen we terecht met voorstellen voor 2022?*
- *LNV: Hier gaan we met de kerngroep in september mee aan de gang, maar eerder kunnen jullie bij LNV terecht met vragen.*

- *Besluit: De stuurgroep gaat akkoord met het voorstel en zal enkele tekstuele punten schriftelijk aandragen bij 10.2.e . De stuurgroep heeft geen inhoudelijke toevoegingen op het voorstel.*
- *Het definitieve jaarplan zal nog schriftelijk met de stuurgroep worden gedeeld.*
- *Het jaarplan zal met externen gedeeld worden en voor de zomer gedeeld worden met de Tweede Kamer.*

6. Nationaal Actieplan

Bespreken van het concept van het Nationaal Actieplan (bijlage 7, 8 en 9). U kunt op hoofdlijnen een reactie geven. Tot 14 juni 2021 kan aanvullend schriftelijk worden gereageerd naar 10.2.e @minlnv.nl .

- *Toelichting: Het actieplan is een Europese verplichting. Deze had al eerder hernieuwd moeten worden, maar dat is toen doorgeschoven om de evaluatie van het PBL af te wachten. Het is een beleidsneutraal document waarvoor de elementen binnen de landbouw aansluiten bij het UP gewasbescherming. Het actieplan gaat ook over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw, dat is de verantwoordelijkheid van IenW.*
- *Het proces: Deze versie zal nog gedeeld worden in een internetconsultatie. In een eerdere hebben de verschillende dienstonderdelen (NVWA, Ctgb, etc) kunnen reageren. Nu hebben we een versie waarbij wij de leden van de stuurgroep de kans willen geven te reageren. Dit zal daarna openbaar worden gemaakt dmv een internetconsultatie.*
- *LTO: Wij zullen schriftelijk reageren, maar hebben iets meer tijd nodig. Nog wel een vraag. Hoe staat het met de harmonisatie tussen de lidstaten? Loopt dit gelijk op of zorgt het voor wrijving met het level playing field? Hoe verhoudt de looptijd zich tot het UP? En hoe zit het met de randvoorwaarden uit het UP? Deze zijn niet opgenomen in het NAP.*
- *Agrodis: De tekst over het gebruik buiten de landbouw sluit onvoldoende aan bij de uitspraak van de rechter. Het lijkt ons goed dat hier naar gekeken wordt. Verder zal Agrodis schriftelijk reageren.*
- *Cumela: Wij sluiten ons aan bij de opmerking van Agrodis over de tekst van het gebruik buiten de landbouw. Verder nog een opvallend punt dat vloeistofkerende vloeren benoemd worden, maar geen vloeistofdichte.*
- *NM: We zullen ook schriftelijk reageren. Voor ons is monitoring belangrijk, ook het schaalniveau en hoe valt dit samen met het onderzoek naar monitoring vanuit het UP? Daarnaast een vraag hoe*

tussendoelen zijn gebruikt binnen het NAP? Welke eisen stelt de EC hier aan? Laatste punt: In hoeverre klinkt het level playing field van f2F door in dit document?

- *Nefyto: Wordt de kerngroep ook gevraagd hierop te reageren? Verder sluit ik mij aan bij de opmerkingen van Agrodís en Cumela over het gebruik buiten de landbouw. Deze tekst klopt onvoldoende. In aanvulling daarop is het wetsvoorstel – dat de grondslag voor het gebruiksverbod corrigeert – ook controversieel verklaard door de Tweede Kamer.*
- *LNv: Een van de punten waar nu aan gewerkt wordt is de evaluatie van de richtlijn duurzaam gebruik. Hier is best veel discussie tussen lidstaten wat er geharmoniseerd kan worden op het gebied van geïntegreerde gewasbescherming. De richtlijn is algemeen en landen kunnen hier zelf invulling aan geven. Dat kan dus voor verschillen zorgen, maar harmonisatie is lastig binnen Europa.*
- *Besluit: LNv zal schriftelijk terugkomen op de gestelde vragen. De kerngroep wordt niet apart benaderd, maar het is een stuurgroep lid vrij input van het kerngroep lid te vragen. Volgende vergadering zal er een update komen over het NAP.*
- *Voorzitter: Ik wil nog benadrukken aan iedereen om op tijd te reageren op deze versie en je goed voor te bereiden op de internetconsultatie.*

7. Rondvraag en sluiten (16.55 u.)

- *LNv: Ik wil nog even stilstaan bij de openbaring van bestuur nav de kinderopvangaffaire. Het kabinet heeft besloten meer stukken openbaar te maken. Dit zijn stukken die zich in het ministerie bevinden, maar soms ook van jullie afkomstig kunnen zijn. In de toekomst zullen wij deze stukken wat omvangrijker en integraler openbaar maken. Ik wil dit nu met jullie delen zodat jullie hiervan op de hoogte zijn. Het is een pro-actievere openbaarmaking dan de WOB.*
- *Actie: Het besluit over de openbaarmaking zal worden gedeeld met de stuurgroep.*

De volgende vergadering is 08-07-2021. Op de agenda staat in ieder geval:

- Notitie vrijstellingen
- Concretisering tijdlijn governance

- Uitwerking transitieteam/programmabureau (optie 2b).
- Opdracht klankbordgroep en begin indeling.
- Alternatieve werkgroepindeling en opdrachtbeschrijving.
- NAP.

Voor de periode na de zomervakantie worden weer vergadering ingepland door LNV.

CONCEPT

Omschrijving	Verslag vergadering Stuurgroep Uitvoeringsprogramma van de toekomstvisie gewasbescherming 2030
Vergaderdatum en -tijd	8 juli 2021, 15.30 uur - 17.00 uur
Locatie	Via Webex

Vergaderpunten

1. Opening en vaststellen van de agenda
 - 10.2.e stelt zichzelf voor en vervangt 10.2.e tot medio oktober
 - 10.2.e vervangt 10.2.e namens NatuurenMilieu
 - Er zijn geen aanvullende agendapunten
2. Verslag vorige vergadering d.d. 2 juni 2021 (*bijlage 2*)
 - Het verslag wordt vastgesteld.
 - Volgende verslag zal meer samenvattend van vorm zijn.
3. Mededelingen
 - EenVandaag heeft in meerdere afleveringen aandacht besteed aan gewasbescherming. Unie van Waterschappen en Vewin zijn hierbij aan het woord geweest evenals een lid van het Ctgb op persoonlijke titel.
 - De voorzitter heeft een mail gestuurd aan de UvW naar aanleiding van de deelname aan de stuurgroep. Naar aanleiding van deze mail heeft er ook een gesprek plaatsgevonden tussen LNV en UvW. De mail en het gesprek zijn voor de UvW geen aanleiding om van mening te veranderen wat betreft de frequentie van deelname aan de stuurgroep. Het besluit van de UvW heeft met de beschikbare capaciteit te maken en met prioriteiten stellen. 10.2.e is bereikbaar voor een gesprek.
 - Actievere openbaarmaking door de overheid. Het is goed om hiervan op de hoogte te zijn.
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/05/10/ka-merbrief-over-voorstel-voor-beleidslijn-actieve-openbaarmaking-notas>
 - Stand van Zaken (SUD): Op basis van de binnengekomen reacties en opmerkingen van Stuurgroep-leden wordt een nieuw concept actieplan opgesteld. Dit kon niet voor de aanstaande Stuurgroep worden afgerond. Wel is een reactie op hoofdlijnen opgesteld (bijlage 3b). Die reactie gaat in op opmerkingen en vragen die zijn gesteld tijdens het vorige Stuurgroep-overleg en de daarna ingediende schriftelijke algemene opmerkingen.
 - Vervolg SUD: Het was tevens niet meer mogelijk om een aangepast actieplan voor het zomerreces in te brengen in de internetconsultatie. Het is ook niet wenselijk om een internetconsultatie midden in de zomervakantie te laten plaatsvinden. Om hiervoor genoemde redenen zal het aangepaste concept actieplan na de zomervakantie ter consultatie worden aangeboden. Na internet consultatie zal een nieuw concept voor besluitvorming worden voorgelegd aan beide bewindspersonen. En na

akkoord worden toegestuurd aan de Tweede Kamer en de Europese Commissie.

- Aandachtspunten die de stuurgroep mee heeft gegeven:
 - o Het is onduidelijk wat er met de opmerkingen uit de vorige stuurgroep gebeurd is.
 - o Er moet voldoende aandacht zijn voor alle onderdelen van het UP in het NAP.
 - o De stuurgroep ziet graag meer duidelijkheid over welke doelen uit het UP nu worden vastgelegd in het NAP.
 - o Het verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw is nietig verklaard. Het stuk wat momenteel is opgenomen over dit onderwerp zal nogmaals aangepast moeten worden.
- **Besluit:** LNV zal in de zomer duidelijk maken wat er met de vorige opmerkingen gebeurd is en dit delen met de betrokken partijen. Daarna hebben de partijen nogmaals de kans om schriftelijk te reageren.
- Ter kennisname de informatie over de voortgang en opzet bij de activiteiten op het thema water en gewasbeschermingsmiddelen (bijlagen 3d 1 t/m 4).
- Aandachtspunten die de stuurgroep mee heeft gegeven:
 - o Agrodīs uit de wens dat het mooi zou zijn als Nefyto bij het closed trechter system streeft wordt naar één systeem. Nefyto is bekend met het standpunt en geeft aan dat de keuze voor een systeem bij individuele marktpartijen ligt.
 - o Agrodīs adviseurs kunnen een rol spelen bij de kennisdeling van de DAW.
 - o De inzet van IenW in deze stuurgroep wordt door de andere leden gewaardeerd en deze zien graag dat IenW structureel onderdeel uitmaakt van de stuurgroep. IenW benadrukt dat het behalen van de doelen uit het UP en de KRW prioriteit heeft, maar dat wegens de frequentie van de stuurgroep zij niet elke keer aanwezig kunnen zijn.
 - o **Besluit:** Nefyto en LTO overleggen met VEWIN over de voortgang van het agri recover systeem.

4. Governance

De kerngroep heeft op verzoek van de stuurgroep drie onderdelen uitgewerkt: 1) opdracht klankbordgroep, 2) Transitieteam en

- programmabureau; 3) Indeling van de werkgroepen. De stuurgroep wordt gevraagd om een besluit te nemen over de voorstellen (*bijlage 4*).
- De stuurgroep complimenteert de kerngroep met het vele werk wat in korte tijd is verzet. De stuurgroep moet hierbij altijd alert blijven wat ze van de kerngroep vragen.
 - Klankbordgroep:
 - o **Besluit:** De stuurgroep gaat akkoord met het voorstel.
 - o **Besluit:** de zin over het onderschrijven van de doelen moet worden herschreven. Er moet gezocht worden naar een formulering tussen 'het onderschrijven' en 'hebben kennis van'. (optie: 'in grote lijnen herkennen').
 - o **Besluit:** Voor het selectieproces van de klankbord groep kunnen de partijen namen aanleveren bij LNV tot 22/07. LNV zal uit deze suggesties een voorstel opstellen. Dit wordt in de volgende stuurgroep vergadering besproken samen met een verdere uitwerking van de ToR.
 - o **Aandachtspunten:**
 - Het is belangrijk dat qua expertise zowel kennis over de open-, gesloten als biologische teelten geborgd wordt in de klankbordgroep.
 - Leden van de klankbordgroep mogen volgens de stuurgroep positief-kritisch zijn.
 - Adviezen van de klankbordgroep worden openbaar. Het advies van de klankbordgroep en de reactie van de stuurgroep moeten wel praktisch en beheersbaar blijven.
 - Adviezen van de klankbordgroep moeten gedragen worden door de gehele groep.
 - Transitieteam
 - o **Besluit:** de stuurgroep gaat akkoord met het voorstel.
 - o **Besluit:** Wegens geringe capaciteit zijn Plantum en NM geen lid van het transitieteam. Beide zouden, wanneer de 'eerste ring' verdwijnt, graag agendalid blijven als dit mogelijk is in het nieuwe systeem. Mocht NM meer middelen hebben dan worden zij alsnog graag onderdeel van het transitieteam.
 - o **Besluit:** De eerste ring maakt de governance onnodig complex en daarom besluit de stuurgroep dat deze niet langer nodig is.
 - Werkgroep:
 - o **Besluit:** de stuurgroep gaat akkoord met het voorstel. Na een half/driekwart jaar moeten de werkgroepen geëvalueerd worden.
 - o Aandachtspunten:

- Is er voldoende capaciteit voor het bemannen van de werkgroepen?
- Krijgt werkgroep 2 voldoende slagkracht?

5. Rondvraag

- Het lopende Actieplan Plantgezondheid van de BO-Akkerbouw draagt bij aan de doelstellingen van het UP toekomstvisie gewasbescherming. LNV ondersteunt het Actieplan waar mogelijk; Plantum en LTO hebben een brugfunctie voor de afstemming tussen beide initiatieven.
- LTO vindt de opmerking van de UvW toch bijzonder en zou graag zien dat De Unie het besluit in de stuurgroep kan toelichten.

6. Sluiting

Volgende vergadering: LNV zal de volgende vergaderingen voor het tweede halfjaar 2021 inplannen, waarbij de eerstvolgende vergadering waarschijnlijk in oktober plaatsvindt.